

Հիդրոոդերոլոգիայի և մոնիթորինգի կենտրոն

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

*ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ 2019 ԹՎԱԿԱՆԻՆ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ*

Բ ո վ ա ն դ ա կ ու թ յ ու ն

<i>Ներածություն.....</i>	<i>3</i>
<i>ՀՀ մակերևութային ջրերի աղտոտվածության գնահատումը.....</i>	<i>5</i>
<i>ՀՀ գետերի ջրի որակը 2019 թվականին .....</i>	<i>13</i>
<i>Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք.....</i>	<i>23</i>
<i>Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....</i>	<i>26</i>
<i>Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....</i>	<i>28</i>
<i>Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք .....</i>	<i>32</i>
<i>Սևանա լիճ.....</i>	<i>32</i>
<i>Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք .....</i>	<i>40</i>
<i>Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք .....</i>	<i>42</i>
<i>ՀՀ ջրամբարների ջրի որակը 2019 թվականին. ....</i>	<i>45</i>
<i>Արաքս գետ.....</i>	<i>46</i>
<i>Մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմեր .....</i>	<i>49</i>

Ներածություն

Ամփոփագիրը կազմված է Հայաստանի Հանրապետության մակերևութային ջրերի որակի մասին տեղեկատվություն ապահովելու, գետերի համեմատաբար վտանգավոր հատվածները հայտնաբերելու և դրանց վերահսկողությունն ուժեղացնելու նպատակով:

Միջավայրի պայմանների և մարդու առողջության վրա բացասաբար ազդող ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական աղտոտիչների թափանցումը, առաջացումն ու կուտակումը բնական ջրերում կոչվում է ջրի աղտոտում: Ջրի աղտոտման աղբյուրները հետևյալն են.

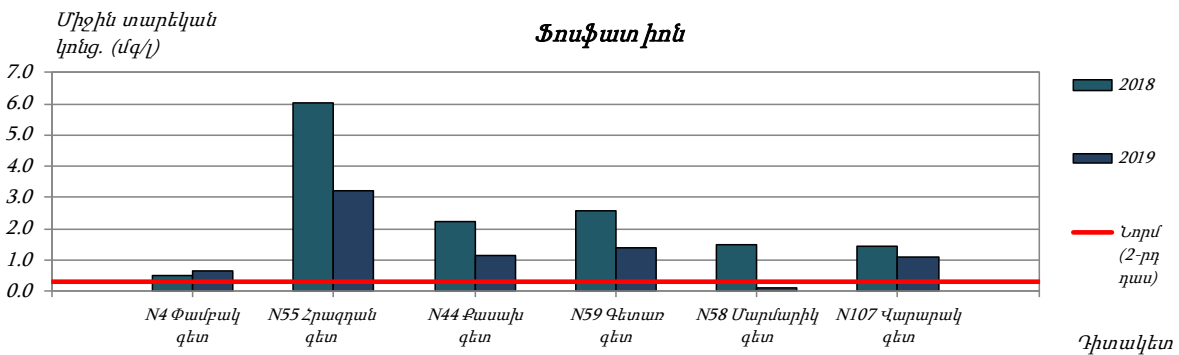
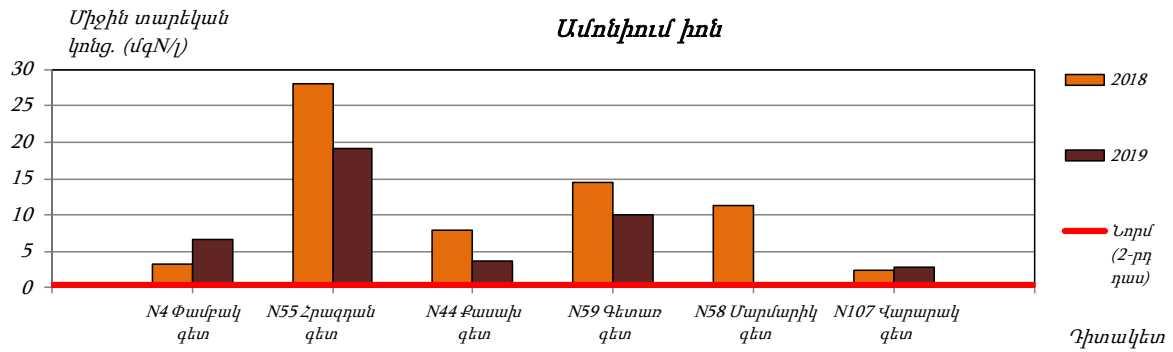
- կենցաղային հոսքաջրերը,
- արդյունաբերական հոսքաջրերը,
- ձնհալի և անձրևների ժամանակ հողահանդակներից տեղափոխված պեստիցիդները,
- բնակավայրերից վնասակար նյութերը,
- անձրևի և ձյան միջոցով՝ մթնոլորտից անջատվող աղտոտող նյութերը:

Աղտոտման աղբյուրները կարող են լինել ինչպես կետային, այնպես էլ ցրված: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում աղտոտված են լինում կենսածին նյութերով, արդյունաբերական հոսքաջրերը՝ առավել հաճախ նավթամթերքներով, ֆենոլներով, ծանր մետաղներով (կապար, կադմիում, պղինձ, ցինկ և այլն) և բարդ օրգանական միացություններով (սինթետիկ լվացամիջոցներ, ներկեր, ճարպեր), որոնք վատթարացնում են ջրի որակը, խմելու և սննդի մեջ օգտագործելու համար դարձնում ոչ պիտանի, խախտվում են ջրային ավազանի կենսաբանական շարժընթացները, նվազում է աղտոտող նյութերից ջրի ինքնամաքման հատկությունը, փոխվում է ջրային կենսաբազմազանության կազմն ու սննդային արժեքը: Հատկապես վտանգավոր են տաք հոսքաջրերը, որոնք փոխում են ջրավազանի ջերմային ռեժիմը, վատթարացնում ձկների ձվադրության պայմանները, ոչնչանում են մի շարք օգտակար մանրէներ և զարգանում են մակարոյծներ: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում պարունակում են աղիքային վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ:

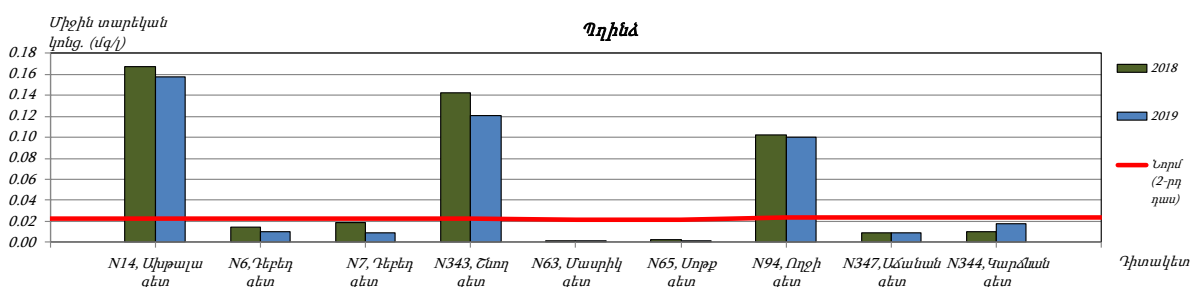
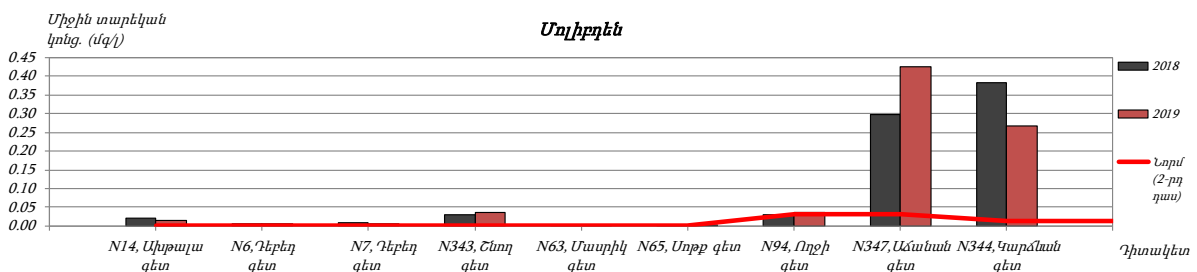
Գործող մաքրման կայաններում իրականացվում են միայն մեխանիկական մաքրում և կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերն առանց լիարժեք մաքրվելու թափվում են մակերևութային ջրային օբյեկտներ: Ամբողջապես չմաքրված կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերը իրենց հետ ջրային օբյեկտներ են տանում մեծ քանակությամբ ազոտային և ֆոսֆորային միացություններ:

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի արդյունքների համաձայն ՀՀ գետերի ակունքներում և բնակավայրերից վերև ընկած հատվածներում ջրի որակը «լավ» կամ «միջակ» որակի է (2-րդ կամ 3-րդ դաս): Խոշոր բնակավայրերից և քաղաքներից հետո չմաքրված կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերի գետին խառնվելուց հետո դիտվում է աղտոտվածության աճ, և հիմնականում ջրի որակը «միջակից» «վատ» է (3-5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, ֆոսֆատ և նիտրիտ իոններով: Հատկապես աղտոտված է Փամբակ գետը՝ Վանաձոր

քաղաքից հետո, Հրազդան գետը՝ Երևան քաղաքից հետո մինչև գետաբերանն ընկած հատվածում, Ախուրյան գետը՝ Գյումրի քաղաքից հետո, Կարկաչուն գետը՝ գետաբերանի հատվածում, Մեծամոր գետը՝ Քասախ գետի խառնվելուց հետո մինչև գետաբերանն ընկած հատվածում, Քասախ գետը՝ Աշտարակ և Ապարան քաղաքներից հետո, Գետառ գետը՝ գետաբերանի հատվածում, Վարարակ գետը՝ Գորիս քաղաքից ներքև հատվածում և Երևանյան լիճը:

Հանքարդյունաբերության գործունեության հետևանքով ծանր մետաղներով հատկապես աղտոտվում են Ախթալա գետը գետաբերանի հատվածում, Դեբեդ գետը՝ Այրումից վերև և սահմանի մոտ, Շնող, Աճանան (Նորաշենիկ), Կարճևան գետերը՝ գետաբերանի հատվածում, Ողջի գետը՝ Կապան քաղաքի օդանավակայանից ներքև հատվածում, որտեղ ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

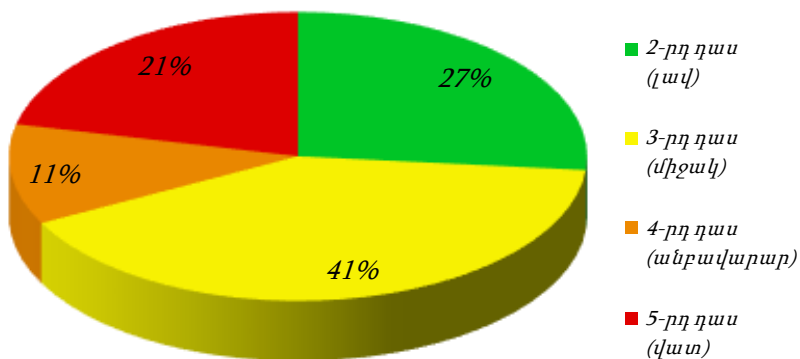

ՀՀ մակերևութային ջրերի աղտոտվածության գնահատումը

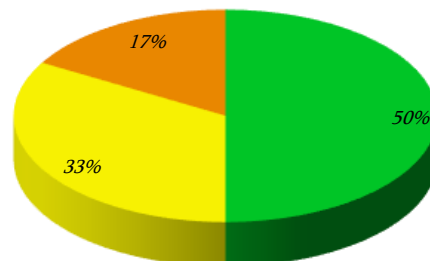
Հայաստանի Հանրապետությունում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Սևանա լճի և Արաքս գետի ջրի որակի գնահատումը դեռևս կատարվում է համաձայն 1990 թվականին ընդունված մակերևութային ջրերի աղտոտվածության ձկնատնտեսական սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների:

2019 թվականի տվյալների համաձայն ՀՀ գետերի 26.5%-ը գնահատվել է 2-րդ դասի («լավ» որակի), 40.8%-ը գնահատվել է 3-րդ դասի («միջակ» որակի), 11.2%-ը գնահատվել է 4-րդ դասի («անբավարար» որակի) և 21.4%-ը գնահատվել է 5-րդ դասի («վատ» որակի):

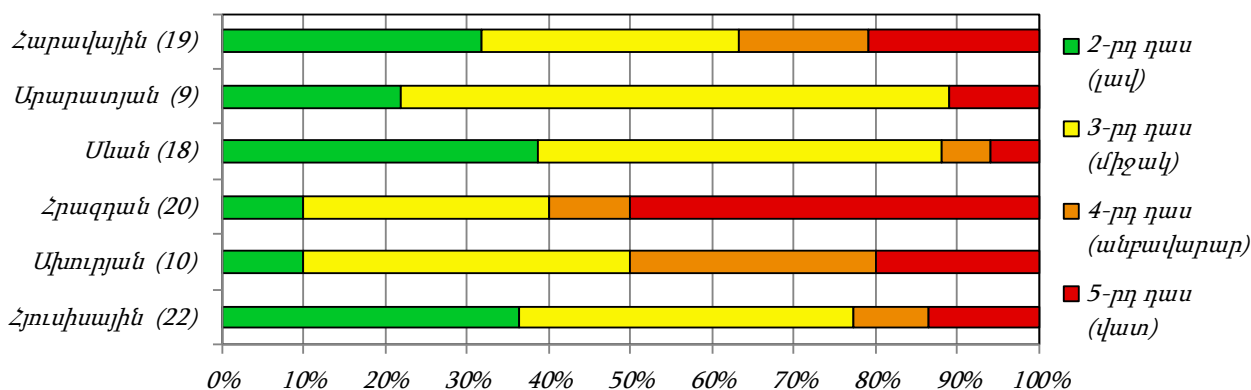
2019 թվականին ՀՀ գետերի ջրի որակի նկարագիրը (դիտակետերի ընդհանուր թիվ՝ 97)

2019 թվականին ՀՀ ջրամբարների ջրի որակի նկարագիրը (դիտակետերի ընդհանուր թիվ՝ 6)

ՀՀ գետերի ջրի որակը 2019 թվականին

Դիտակետերի քանակը՝ տոկոսային արտահայտությամբ

ՀՀ մակերևութային ջրերի որակը 2019 թվականին

ՀՀ մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտացանց

Դիտակետի համար	Ջրային օբյեկտ	Ջրավազանային կառավարման տարածք	Մարզ	Տեղադիրք
1	Փամբակ	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ գյ. Խնկոյանից վերև
2	Փամբակ	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև
3	Փամբակ	Հյուսիսային	Լոռի	1 կմ ք. Վանաձորից վերև
4	Փամբակ	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև
5	Դեբեդ	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև
6	Դեբեդ	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ ք. Այրուսից վերև
7	Դեբեդ	Հյուսիսային	Լոռի	Մահմանի մոտ
8	Չորագետ	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև
10	Չորագետ	Հյուսիսային	Լոռի	Գետաբերան
11	Տաշիր	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև
12	Տաշիր	Հյուսիսային	Լոռի	Գետաբերան
13	Մարցիգետ	Հյուսիսային	Լոռի	Գետաբերան
14	Ախթալա	Հյուսիսային	Լոռի	Ակունք
210	Գարգառ	Հյուսիսային	Լոռի	0.5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև
342	Գարգառ	Հյուսիսային	Լոռի	Գետաբերան
343	Շնոդ	Հյուսիսային	Լոռի	Գետաբերան
15	Աղստև	Հյուսիսային	Տավուշ	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև
16	Աղստև	Հյուսիսային	Տավուշ	0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև
17	Աղստև	Հյուսիսային	Տավուշ	2 կմ ք. Իջևանից վերև
18	Աղստև	Հյուսիսային	Տավուշ	2 կմ ք. Իջևանից ներքև
19	Գետիկ	Հյուսիսային	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Վահանից վերև
20	Գետիկ	Հյուսիսային	Տավուշ	Գետաբերան
25	Արաքս	Ախուրյան	Արմավիր	0.9 կմ գյ. Հուշակերտից ներքև

<i>Դիտակետի համար</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Մարզ</i>	<i>Տեղադիրք</i>
26	Արաքս	Հրազդան	Արարատ	Հրազդան գետի թափ. կետից վերև
27	Արաքս	Արարատյան	Արարատ	Հրազդան գետի թափ. կետից ներքև
28	Արաքս	Արարատյան	Արարատ	0.5 կմ ք. Արարատից ներքև
29 (AMS-1)	Արաքս	Հյուսիսային	Սյունիք	2 կմ ք. Ագարակից հարավ
30 (AMS-2)	Արաքս	Հյուսիսային	Սյունիք	2.5 կմ ք. Ագարակից հարավ-արևելք
31	Ախուրյան	Ախուրյան	Շիրակ	1 կմ գյ. Ամասիայից վերև
32	Ախուրյան	Ախուրյան	Շիրակ	1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև
33	Ախուրյան	Ախուրյան	Շիրակ	0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև
34	Ախուրյան	Ախուրյան	Շիրակ	5 կմ ք. Գյումրիից ներքև
35	Ախուրյան	Ախուրյան	Արմավիր	0.5 կմ գյ. Բազարանից ներքև
36	Աշոցք	Ախուրյան	Շիրակ	0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև
37	Աշոցք	Ախուրյան	Շիրակ	Գետաբերան
38	Կարկաչուն	Ախուրյան	Շիրակ	Գետաբերան
40	Մեծամոր	Ախուրյան	Արմավիր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ
41	Մեծամոր	Ախուրյան	Արմավիր	11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք
42	Մեծամոր	Ախուրյան	Արմավիր	0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև
43	Քասախ	Հրազդան	Արագածոտն	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև
44	Քասախ	Հրազդան	Արագածոտն	0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև
45	Քասախ	Հրազդան	Արագածոտն	1 կմ ք. Աշտարակից վերև
46	Քասախ	Հրազդան	Արագածոտն	3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև
47	Քասախ	Հրազդան	Արմավիր	Գետաբերան
48	Գեղարոտ	Հրազդան	Արագածոտն	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև
49	Գեղարոտ	Հրազդան	Արագածոտն	Գետաբերան
50	Շաղվարդ	Հրազդան	Արագածոտն	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև
51	Հրազդան	Հրազդան	Գեղարքունիք	գյ. Գեղամավանի մոտ

<i>Դիտակետի համար</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Մարզ</i>	<i>Տեղադիրք</i>
52	Հրազդան	Հրազդան	Կոտայք	0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև
53	Հրազդան	Հրազդան	Կոտայք	0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև
54	Հրազդան	Հրազդան	Կոտայք	0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից վերև
55	Հրազդան	Հրազդան	Արարատ	9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ
56	Հրազդան	Հրազդան	Արարատ	Գետաբերան
225	Հրազդան	Հրազդան	Արարատ	գյ. Գեղանիստի մոտ
59	Գետառ	Հրազդան	Երևան	Գետաբերան
57	Մարմարիկ	Հրազդան	Կոտայք	0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև
58	Մարմարիկ	Հրազդան	Կոտայք	Գետաբերան
311	Տանձաղբյուր	Հրազդան	Կոտայք	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև
312	Տանձաղբյուր	Հրազդան	Կոտայք	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև
60	Չկնազետ	Սևան	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Սեմյոնովկայից վերև
61	Չկնազետ	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
62	Մասրիկ	Սևան	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Վերին Շորժայից վերև
63	Մասրիկ	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
64	Սոթք	Սևան	Գեղարքունիք	6 կմ գյ. Սոթքից վերև
65	Սոթք	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
66	Կարճաղբյուր	Սևան	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Ախարաձորից վերև
67	Կարճաղբյուր	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
69	Վարդենիս	Սևան	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև
70	Վարդենիս	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
71	Մարտունի	Սևան	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև
72	Մարտունի	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
73	Արգիճի	Սևան	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Լեռնահովիտից վերև
74	Արգիճի	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան

Դիտակետի համար	Ջրային օբյեկտ	Ջրավազանային կառավարման տարածք	Մարզ	Տեղադիրք
75	Ծակքար	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
76	Շողվազ	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
77	Գավառագետ	Սևան	Գեղարքունիք	0.5 կմ գյ. Ծաղկաշենից վերև
78	Գավառագետ	Սևան	Գեղարքունիք	Գետաբերան
80	Վեղի	Արարատյան	Արարատ	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև
82	Վեղի	Արարատյան	Արարատ	6 կմ ք. Արարատից ներքև
83	Արփա	Արարատյան	Վայոց ձոր	0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև
84	Արփա	Արարատյան	Վայոց ձոր	0.5 կմ ք. Վայքից վերև
85	Արփա	Արարատյան	Վայոց ձոր	0.5 կմ ք. Վայքից ներքև
86	Արփա	Արարատյան	Վայոց ձոր	0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև
87	Արփա	Արարատյան	Վայոց ձոր	0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև
88	Եղեգիս	Արարատյան	Վայոց ձոր	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև
68	Արփա-Սևան թունել	Արարատյան	Գեղարքունիք	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք
89	Մեղրիգետ	Հարավային	Սյունիք	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև
90	Մեղրիգետ	Հարավային	Սյունիք	Գետաբերան
344	Կարճևան	Հարավային	Սյունիք	Գետաբերան
91	Ողջի	Հարավային	Սյունիք	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև
92	Ողջի	Հարավային	Սյունիք	1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև
93	Ողջի	Հարավային	Սյունիք	0.8 կմ ք. Կապանից վերև
94	Ողջի	Հարավային	Սյունիք	0.5 կմ Կապանի օդանավակայանից ներքև
95	Արծվանիկ	Հարավային	Սյունիք	3 կմ գյ. Աճանանից վերև
96	Արծվանիկ	Հարավային	Սյունիք	գետաբերան
97	Գեղի	Հարավային	Սյունիք	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև
98	Գեղի	Հարավային	Սյունիք	Գետաբերան
99	Որոտան	Հարավային	Սյունիք	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև

Դիտակետի համար	Ջրային օբյեկտ	Ջրավազանային կառավարման տարածք	Մարզ	Տեղադիրք
100	Որոտան	Հարավային	Սյունիք	3 կմ ք. Միսիանից վերև
101	Որոտան	Հարավային	Սյունիք	6 կմ ք. Միսիանից ներքև
102	Որոտան	Հարավային	Սյունիք	0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև
103	Միսիան	Հարավային	Սյունիք	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև
104	Միսիան	Հարավային	Սյունիք	Գետաբերան
106	Գորիսգետ	Հարավային	Սյունիք	5 կմ ք. Գորիսից վերև
107	Գորիսգետ	Հարավային	Սյունիք	1.5 կմ ք. Գորիսից ներքև
109	Արփի լճի ջրամբար	Ախուրյան	Շիրակ	Ամբարտակի մոտ
110	Ախուրյանի ջրամբար	Ախուրյան	Շիրակ	Ամբարտակի մոտ
111	Ապարանի ջրամբար	Հրազդան	Արագածոտն	Ամբարտակի մոտ
112	Երևանյան լիճ	Հրազդան	Երևան	Ամբարտակի մոտ
113	Ազատի ջրամբար	Արարատյան	Արարատ	Ամբարտակի մոտ
114	Կեստուտի ջրամբար	Արարատյան	Վայոց ձոր	Ամբարտակի մոտ
115-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Ծափաթաղ-ափամերձ
115'-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Ծափաթաղ-կենտրոնական
116-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Փամբակ-ափամերձ
116'-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Փամբակ-կենտրոնական
117-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Արեգունի -ափամերձ
117'-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Արեգունի-կենտրոնական
118-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Գիլի-ափամերձ
118'-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Գիլի-կենտրոնական
119-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Արփա -ափամերձ
119'-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Արփա-կենտրոնական
120-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Ծովինար-ափամերձ
120'-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Ծովինար-կենտրոնական
121-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Մարտունի-ափամերձ

Դիտակետի համար	Ջրային օբյեկտ	Ջրավազանային կառավարման տարածք	Մարզ	Տեղադիրք
121՝-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Մարտունի-կենտրոնական
122՝-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	24-րդ կայան-կենտրոնական
123-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Կարմիր գյուղ-ափամերձ
123՝-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Կարմիր գյուղ-կենտրոնական
124-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Նորատուս-ափամերձ
124՝-ՄՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Նորատուս-կենտրոնական
125-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Գավառագետ-ափամերձ
125՝-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Գավառագետ-կենտրոնական
126-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Այրիվանք-ափամերձ
126՝-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Այրիվանք-կենտրոնական
127-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Մոդելային-ափամերձ
127՝-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Մոդելային-կենտրոնական
128-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Լճաշեն-ափամերձ
128՝-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Լճաշեն-կենտրոնական
129-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Ծովագյուղ-ափամերձ
129՝-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Ծովագյուղ-կենտրոնական
130-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Գյունեյ-ափամերձ
130՝-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Գյունեյ-կենտրոնական
131-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Շորժա-ափամերձ
131՝-ՓՍ	Սևանա լիճ	Սևան	Գեղարքունիք	Շորժա-կենտրոնական

ՀՀ գետերի ջրի որակը 2019 թվականին

<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Հյուսիսային</i>	<i>Փամբակ</i>	<i>0.5 կմ գյ. Խնկոյանից վերև (1)</i>	<i>Երկաթ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
		<i>0.5 կմ ք. Մայիտակից ներքև (2)</i>	<i>Նիտրատ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
		<i>0.6 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)</i>	<i>Նիտրատ իոն, երկաթ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
		<i>0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)</i>	<i>Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
			<i>Ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
			<i>Ամոնիում իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
		<i>Դեբեդ</i>	<i>0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից</i>	<i>Երկաթ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)</i>			<i>Երկաթ Մոլիբդեն, ԿՆ</i>	<i>3-րդ 4-րդ</i>
	<i>սահմանի մոտ (7)</i>		<i>Երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
			<i>Մոլիբդեն, ԿՆ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Չորագետ</i>	<i>0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)</i>	<i>-</i>	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
		<i>Գետաբերան (10)</i>	<i>-</i>	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
	<i>Տաշիր</i>	<i>0.5 կմ գյ. Միխայելովկայից վերև (11)</i>	<i>ԹՔՊ, երկաթ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
		<i>0.5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև (12)</i>	<i>Երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>Մարց գետ</i>	<i>Գետաբերան (13)</i>	<i>-</i>	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
	<i>Ախթալա</i>	<i>Գետաբերան (14)</i>	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, կոբալտ, երկաթ, կալցիում, բերիլիում, ԸԼԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
			<i>Ցինկ, պղինձ, կադմիում, մոլիբդեն, մանգան, սուլֆատ իոն, ԿՆ</i>	<i>5-րդ</i>	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հյուսիսային	Գարգառ	Ակունք (210)	-	2-րդ	2-րդ	
		Գետաբերան (342)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ	
		Շնոդ	Գետաբերան (343)	Նիտրատ իոն, երկաթ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
	Սուլֆատ իոն			4-րդ		
	Պղինձ, մոլիբդեն			5-րդ		
	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	-	2-րդ	2-րդ	
			-	2-րդ	2-րդ	
			-	2-րդ	2-րդ	
			Ֆոսֆատ իոն, ԿՆ	3-րդ	3-րդ	
		Գետիկ	0.5 կմ գյ. Վահանից վերև (19)	Երկաթ, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
			Գետաբերան (20)	-	2-րդ	2-րդ
	Ախուրյան	Ախուրյան	1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև (32)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԿՆ	3-րդ	4-րդ
				Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
			0.8 կմ ք. Գյումրիից	Ֆոսֆատ իոն,	3-րդ	3-րդ
5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԿՆ	3-րդ	3-րդ	
0.5 կմ գյ. Բազարանից ներքև (35)			Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, ԿՆ	3-րդ	3-րդ	
Աշոցք		0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև (36)	-	2-րդ	2-րդ	

<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Ախուրյան</i>	<i>Աշոցք</i>	<i>Գետաբերան (37)</i>	<i>Արսեն, երկաթ, բոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>Կարկաչուն</i>	<i>Գետաբերան (38)</i>	<i>Կալցիում, նատրիում, բոր, ՀՀԱ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
			<i>ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, մանգան, կալիում, սուլֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
			<i>Լուծված թթվածին, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>5-րդ</i>	
	<i>Մեծամոր</i>	<i>10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալցիում, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
			<i>Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
		<i>11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)</i>	<i>ԹՔՊ, մանգան, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
			<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
			<i>Լուծված թթվածին</i>	<i>5-րդ</i>	
		<i>0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
			<i>Լուծված թթվածին</i>	<i>4-րդ</i>	

<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>	
<i>Հրազդան</i>	<i>Քասախ</i>	<i>0.5կմ ք. Ապարանից վերև(43)</i>	-	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>	
	<i>Քասախ</i>	<i>0.5կմ ք. Ապարանից ներքև(44)</i>	<i>Նիտրիտ իոն, երկաթ, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>	
			<i>Ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>		
			<i>Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>5-րդ</i>		
		<i>1կմ ք.Աշտարակից վերև (45)</i>	<i>Վանադիում</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>	
		<i>3.5 կմ ք.Աշտարակից ներքև (46)</i>	<i>ֆոսֆատ իոն, վանադիում</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>	
		<i>Գետաբերան (47)</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, կալիում, բոր, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրատ իոն</i>		<i>4-րդ</i>			
	<i>Գեղարոտ</i>	<i>0.5 կմ գյ. Արագածից վերև (48)</i>	<i>Նիկել</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>	
			<i>Յինկ, բերիլիում, սուլֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>		
			<i>Մանգան, կորալտ, երկաթ, բոր, ալյումին</i>	<i>5-րդ</i>		
	<i>Գետաբերան (49)</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մանգան, երկաթ, կալիում, ԸԱԱ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>		
			<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>		
	<i>Շաղվարդ</i>	<i>0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)</i>	<i>Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>	
	<i>Հրազդան</i>	<i>գյ. Գեղամավանի մոտ (51*)</i>	<i>ԹՔՊ, նատրիում</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>	
			<i>0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)</i>	<i>Մանգան, կալիում</i>	<i>4-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
				<i>Վանադիում*</i>	<i>5-րդ</i>	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հրազդան	Հրազդան	0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	Մանգան, բարիում, կալիում	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում*	5-րդ	
		0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև (54)	Մանգան, բարիում, կալիում	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում*	5-րդ	
		9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Նիտրիտ իոն, երկաթ, բարիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ԸԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			ԹԿՊ, ԹՔՊ, կոբալտ	4-րդ	
			Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, կալիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
		Գետաբերան (56)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, կալցիում, բարիում, նատրիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալիում, սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Վանադիում*	5-րդ	

<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>	
<i>Հրազդան</i>	<i>Հրազդան</i>	<i>Գյ. Գեղանիստ (225)</i>	<i>Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, ԸԼՍ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>	
			<i>Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալիում, ԸՍՍ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>		
			<i>Ամոնիում իոն, վանադիում</i>	<i>5-րդ</i>		
	<i>Գետառ</i>	<i>Գետաբերան (59)</i>	<i>Նիտրատ իոն, մանգան, կոբալտ, կալիում</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>	
			<i>Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, ԸՍՍ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>		
			<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում</i>	<i>5-րդ</i>		
	<i>Մարմարիկ</i>	<i>0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև (57)</i>	-	-	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
		<i>Գետաբերան (58)</i>	<i>Երկաթ, ալյումին, մանգան</i>	-	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)</i>	<i>Ծաղկաձոր քաղաքից վերև(311)</i>	<i>Վանադիում, երկաթ, բարիում</i>	-	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
			<i>Մանգան, ալյումին</i>	-	<i>4-րդ</i>	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հրազդան	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև(312)	Նիտրիտ իոն կորալտ, երկաթ, կալիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ	
			Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, բարիում	4-րդ		
			Ամոնիում իոն, մանգան	5-րդ		
Սևան		0.5 կմ. Գյ. Սեմյոնովկայից վերև(60)	-	2-րդ	2-րդ	
		Գետաբերան (61)	-	2-րդ	2-րդ	
	Մասրիկ	0.5 կմ գյ. Վերին Շորժայից վերև (62)	-	2-րդ	2-րդ	5-րդ
		Գետաբերան (63)	Կոբալտ, ծարիր Վանադիում	3-րդ 5-րդ		
	Սոթք	6 կմ գյ. Սոթքից վերև (64)	-	2-րդ	2-րդ	
	Սոթք	Գետաբերան (65)	Նիտրատ իոն, վանադիում, ալյումին	3-րդ	3-րդ	
	Կարճաղբյուր	0.5 կմ գյ. Ախարաձորից վերև (66)	-	2-րդ	2-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (67)	Մոլիբդեն	3-րդ		
	Վարդենիս	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև (69)	-	2-րդ	2-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (70)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան	3-րդ		
	Մարտունի	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև	Մանգան, ալյումին	3-րդ	3-րդ	4-րդ
		Գետաբերան (72)	Ֆոսֆատ իոն Ամոնիում իոն	3-րդ 4-րդ		
		0.5 կմ գյ. Լեոնահովիտից վերև (73)	Երկաթ	3-րդ		
	Արգիճի	Գետաբերան (74)	Վանադիում, երկաթ*	3-րդ	3-րդ	

<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Սևան</i>	<i>Ծակքար</i>	<i>Գետաբերան (75)</i>	<i>Մոլիբդեն, վանադիում*</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>Շողվազ</i>	<i>Գետաբերան (76)</i>	<i>Մոլիբդեն, վանադիում*</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>Գավառագետ</i>	<i>0.5 կմ գյ. Ծաղկաշենից վերև (77)</i>	-	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
		<i>Գետաբերան (78)</i>	<i>Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Արարատյան</i>	<i>Վեդի</i>	<i>0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև (80)</i>	-	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
		<i>6 կմ ք. Արարատից ներքև (82)*</i>	<i>Մանգան, կոբալտ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
			<i>Երկաթ, ալյումին</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>ԿՆ</i>		<i>5-րդ</i>		
	<i>Արփա</i>	<i>0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև (83)</i>	-	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
		<i>0.5 կմ ք. Վայքից վերև (84)</i>	<i>Երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
		<i>0.5 կմ ք. Վայքից ներքև (85)</i>	<i>Մոլիբդեն, երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
		<i>0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)</i>	<i>Մոլիբդեն, երկաթ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
		<i>0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)</i>	<i>Մոլիբդեն, երկաթ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>Եղեգիս</i>	<i>0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև (88)</i>	<i>Մոլիբդեն, երկաթ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
	<i>Արփա-Սևան թունել</i>	<i>0.7 կմ գյ. Ծովինարից վերև</i>	<i>ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան, երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>

<i>Ջրավազանային կառավարման տարածք</i>	<i>Ջրային օբյեկտ</i>	<i>Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>		
<i>Հարավային</i>	<i>Կարճնան</i>	<i>Գետաբերան (344)</i>	<i>Երկաթ, բերիլիում, բոր, ծարիր, անագ, ԸՍՍ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԸԼՍ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>		
			<i>Մանգան, կալիում, նատրիում, ալյումին</i>	<i>4-րդ</i>			
			<i>Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, վանադիում, կոբալտ, սուլֆատ իոն, ԿՆ</i>	<i>5-րդ</i>			
	<i>Մեղրիգետ</i>	<i>0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև (89)</i>		<i>Երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>	
				<i>Մանգան, կոբալտ, բերիլիում, ալյումին, ԿՆ</i>	<i>4-րդ</i>		
		<i>Գետաբերան (90)</i>		<i>Վանադիում, երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>	
				<i>Մանգան, կոբալտ, բերիլիում, ալյումին, ԿՆ</i>	<i>4-րդ</i>		
	<i>Ողջի</i>	<i>1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև (91)</i>		<i>-</i>	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>	
	<i>Ողջի</i>	<i>1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև (92)</i>		<i>Նիտրատ իոն, մանգան, կոբալտ, երկաթ, ալյումին, ԸՍՍ, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>	
				<i>Ամոնիում իոն, մոլիբդեն</i>	<i>4-րդ</i>		
		<i>0.8 կմ ք. Կապանից վերև (93)</i>			<i>Մոլիբդեն, կոբալտ, երկաթ, ալյումին</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
					<i>Մոլիբդեն, երկաթ, սուլֆատ իոն, ԿՆ</i>	<i>3-րդ</i>	
					<i>Պղինձ, ալյումին</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>0.5 կմ Կապանի օդանավակայանից ներքև (94)</i>			<i>Մանգան, կոբալտ</i>	<i>5-րդ</i>	<i>5-րդ</i>	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հարավային	Աճանան (Նորաշենիկ)	3 կմ գյ. Աճանանից վերև (346)	Վանադիում, կոբալտ, երկաթ, ալյումին	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (347)	ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, կադմիում, երկաթ, բերիլիում, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, կոբալտ, ալյումին, ծարիր, սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կալիում	5-րդ	
	Գեղի	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև (97)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (98)	-	2-րդ	2-րդ
	Որոտան	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	-	2-րդ	2-րդ
		3 կմ ք. Միսիանից վերև (100)	Մանգան, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		6 կմ ք. Միսիանից ներքև (101)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, ընդհանուր ծուծոտ	3-րդ	3-րդ
	Որոտան	0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև (102)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, բարիում	3-րդ	3-րդ
	Միսիան	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև (103)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (104)	ԹՔՊ, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, կալիում, ալյումին	3-րդ	3-րդ
	Վարարակ	5 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	-	2-րդ	2-րդ
		1.5 կմ Գորիսից ներքև (107)	ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան, կալիում, ՇԱՍ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ծուծոտ	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	5-րդ	

2-րդ դաս «լավ» որակ, 3-րդ դաս «միջակ» որակ, 4-րդ դաս «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս «վատ» որակ

*-Հրազդան գետի 52, 53, 54, 56, 225 դիտակետերում ջրի որակի «անբավարար» և «վատ» դասերը պայմանավորված են վանադիումով և կալիումով, որոնց պարունակությունը նշված գետում ֆոնային է:

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Փամբակ գետի ջրի որակը Խնկոյան գյուղից վերև, Սպիտակ քաղաքից ներքև և Վանաձոր քաղաքից վերև հատվածներում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված երկաթով, նիտրատ իոնով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և կախյալ նյութերով: Վանաձոր քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» որակի (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Դեբեդ գետի ջրի որակը Մարց գետի թափման կետից ներքև հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված երկաթով և կախյալ նյութերով: Դեբեդ գետի Այրում քաղաքից վերև և սահմանի մոտ հատվածներում ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով և կախյալ նյութերով:

Չորագետ գետի ջրի որակը Ստեփանավան քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

Տաշիր գետի ջրի որակը Միխայելովկա գյուղից վերև և Սարատովկա գյուղից ներքև հատվածներում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով, երկաթով և կախյալ նյութերով:

Մարց գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

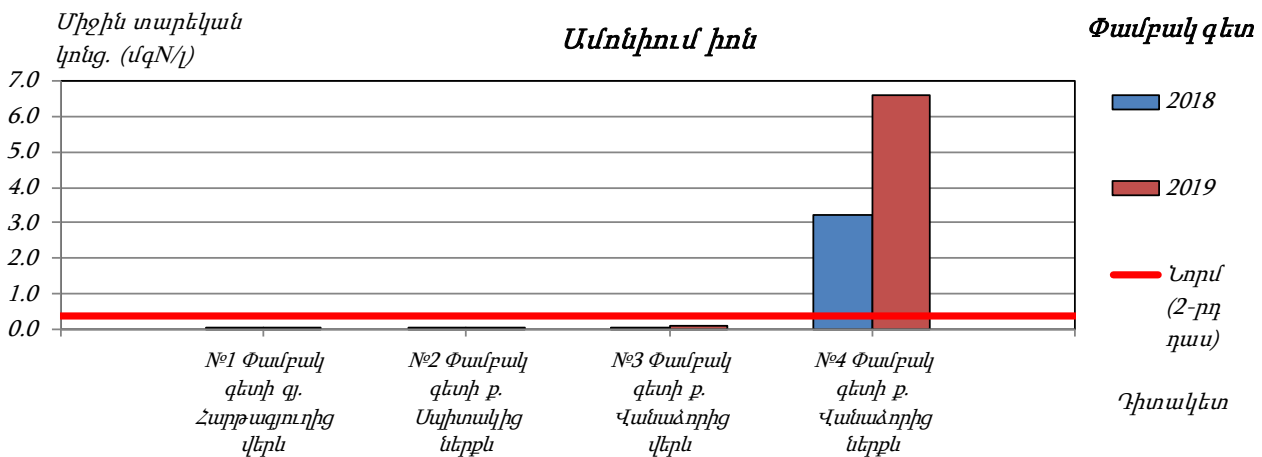
Ախթալա գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ցինկով, պղնձով, կադմիումով, մոլիբդենով, մանգանով, սուլֆատ իոնով և կախյալ նյութերով:

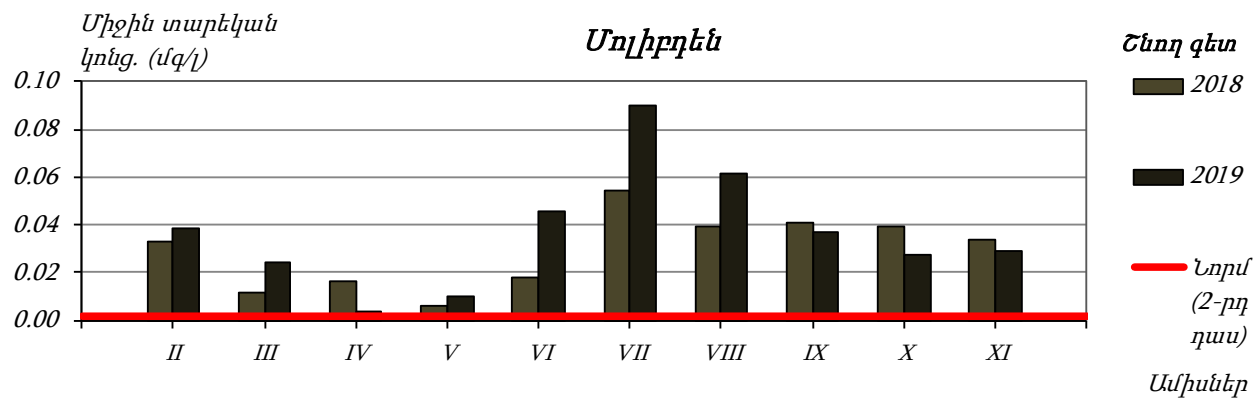
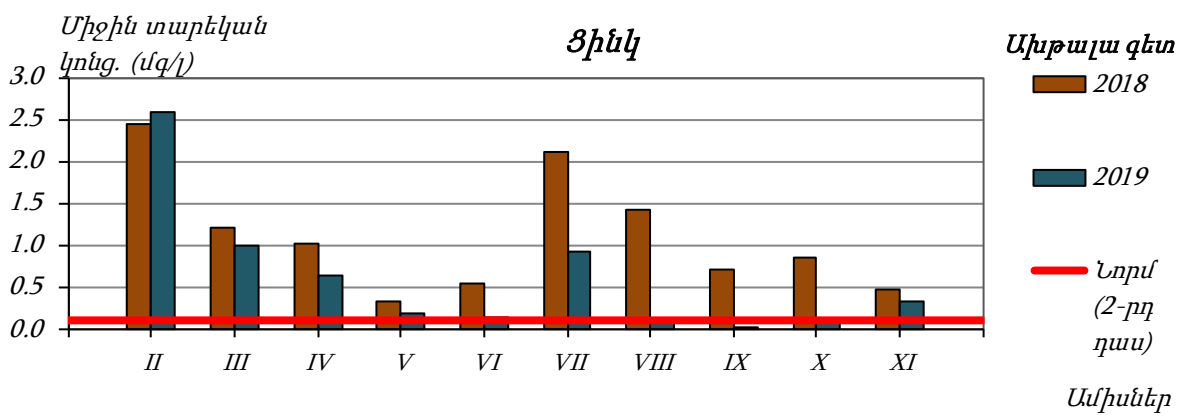
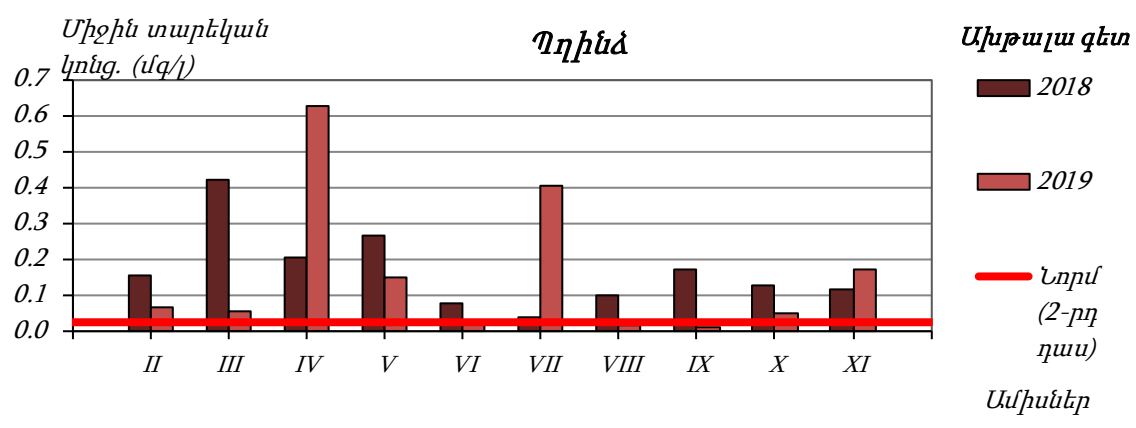
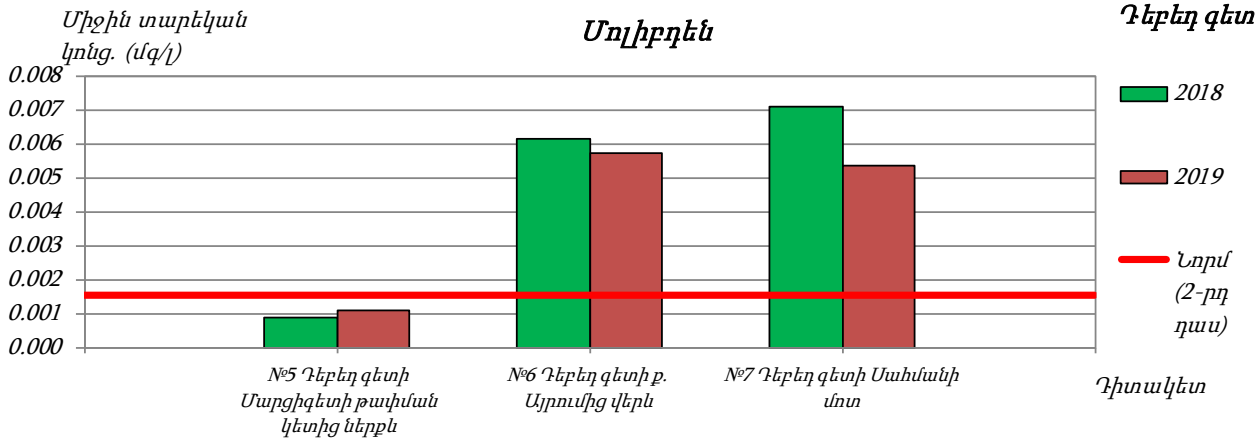
րանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, մոլիբդենով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

Շնող գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված պղնձով և մոլիբդենով:

Աղստև գետի ջրի որակը Դիլիջան քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում, Իջևան քաղաքից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), Իջևան քաղաքից ներքև հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով և կախյալ նյութերով:

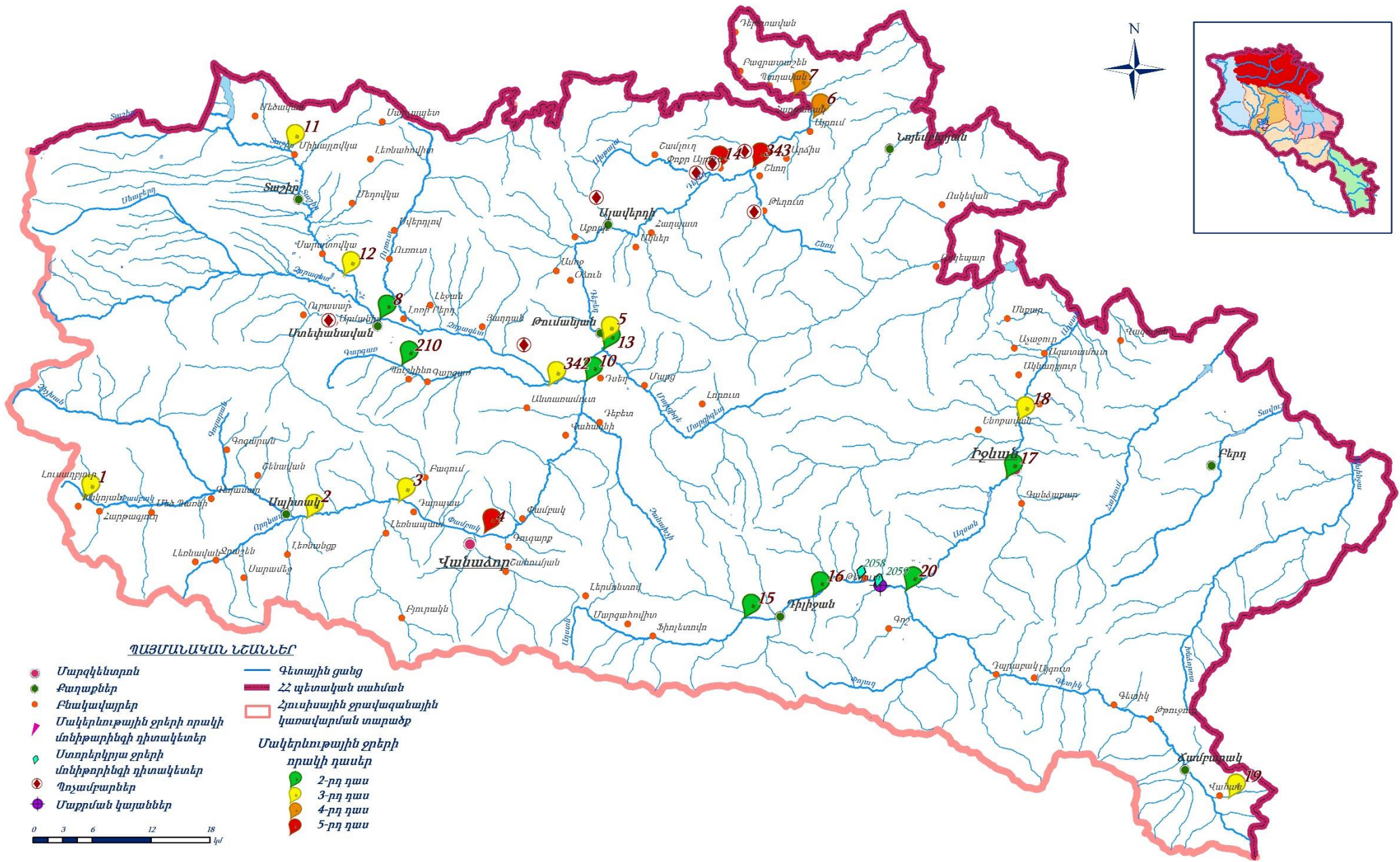
Գետիկ գետի ջրի որակը Վահան գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված երկաթով և կախյալ նյութերով, գետաբերանի հատվածում՝ «լավ» (2-րդ դաս):

ՀՀ Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը / 2019 թվական

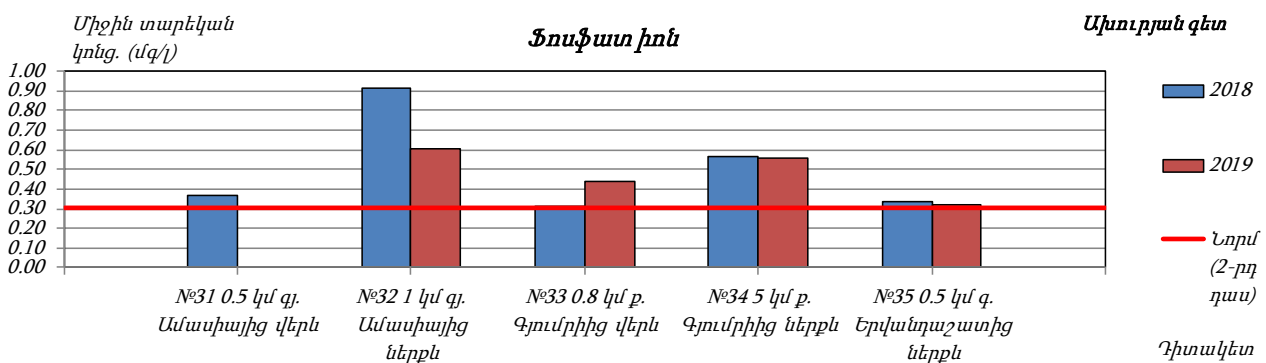
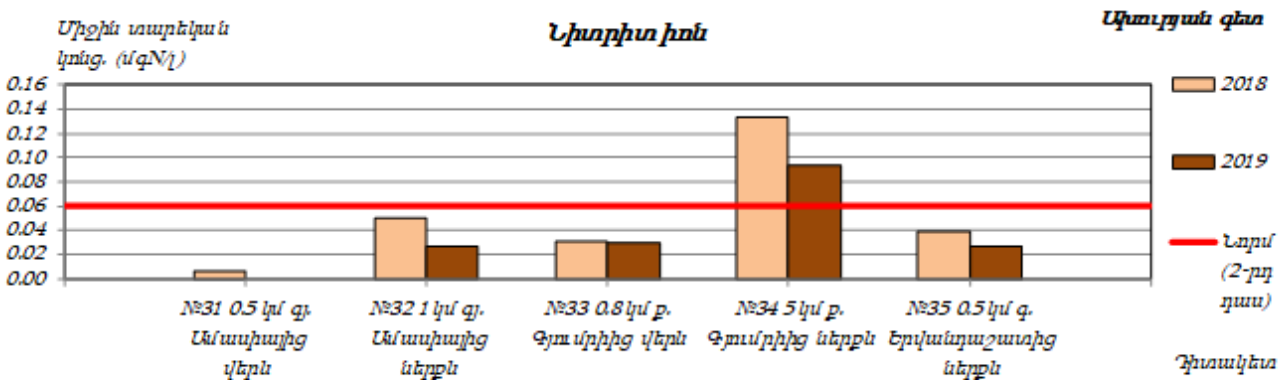
Ախտորյանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Ախտորյան գետի ջրի որակը Ամասիա գյուղից ներքև հատվածում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, Գյումրի քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով, մոլիբդենով, երկաթով, ընդհանուր ֆոսֆորով և կախյալ նյութերով: Բազարան գյուղից ներքև հատվածում գետի ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, մոլիբդենով, մանգանով, երկաթով և կախյալ նյութերով:

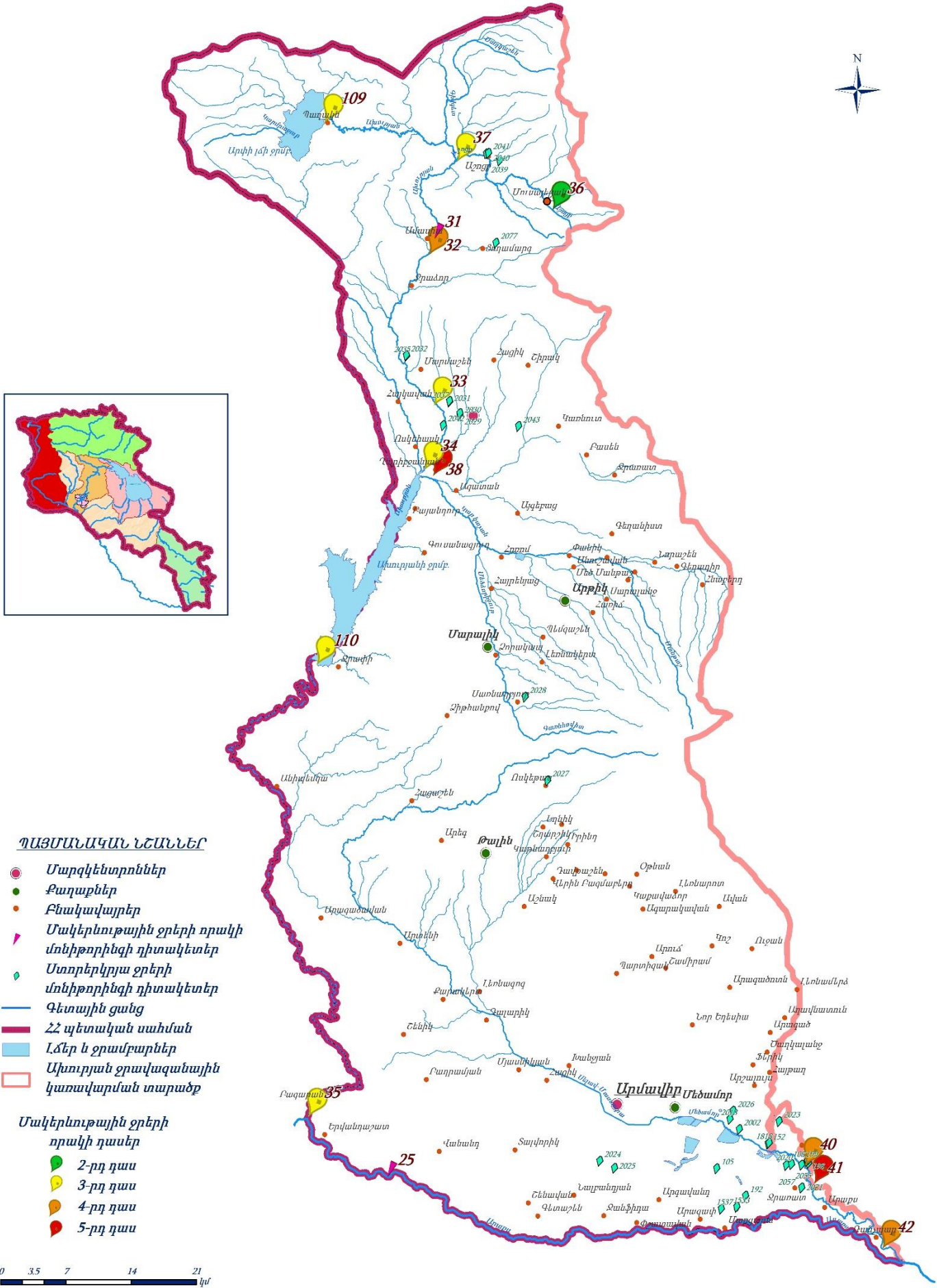
Աշոցք գետի ջրի որակը Մուսայեյյան գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված արսենով, երկաթով և բորով:

Կարկաչուն գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, ֆոսֆատ իոնով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

Մեծամոր գետի ջրի որակը Վաղարշապատ քաղաքից հարավ և Ռանչպար գյուղից ներքև հատվածներում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով և ամոնիում իոնով, Վաղարշապատ քաղաքից հարավ-արևելք հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով:

ՀՀ Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը / 2019 թվական

Հրագրանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Քասախ գետի ջրի որակը Ապարան քաղաքից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), Ապարան քաղաքից ներքև՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով: Աշտարակ քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում գետի ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով և վանադիումով, գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով:

Գեղարոտ գետի ջրի որակը Արագած գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով, կոբալտով, բորով և ալյումինով, գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով, ամոնիում, նիտրիտ և նիտրատ իոններով, մանգանով, երկաթով, կալիումով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և կախյալ նյութերով:

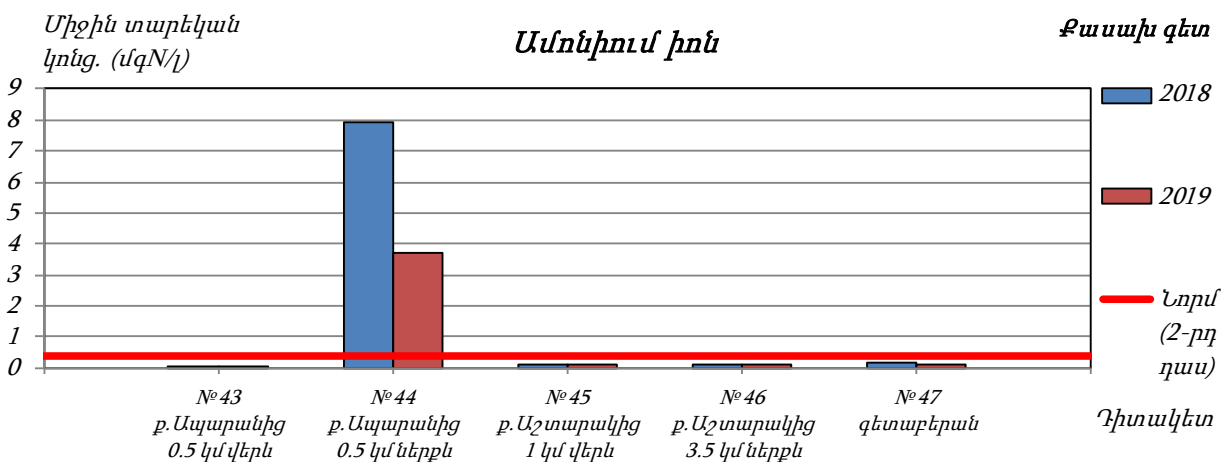
Շաղվարդ գետի ջրի որակը Փարպի գյուղից ներքև հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3 -րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, վանադիումով, երկաթով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

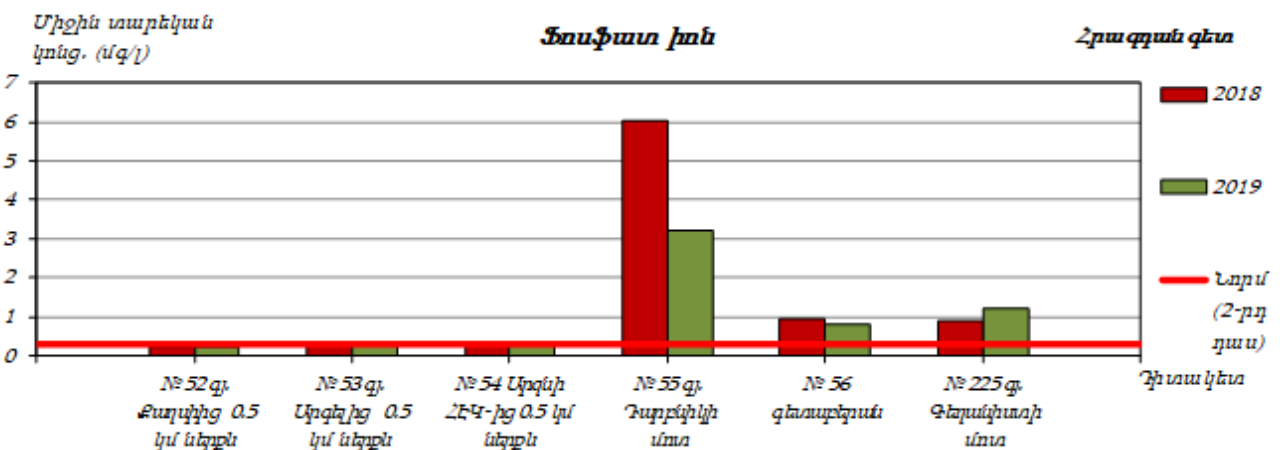
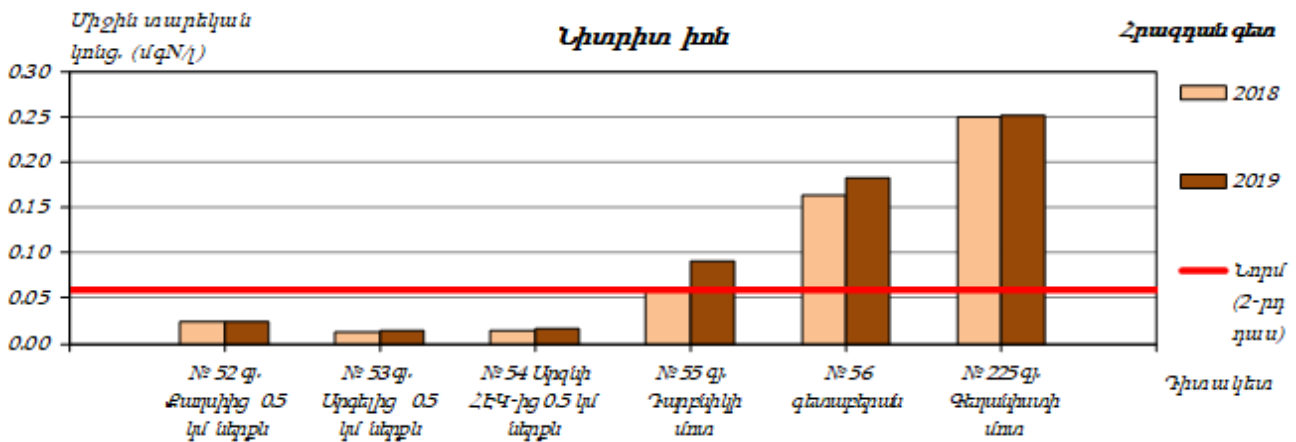
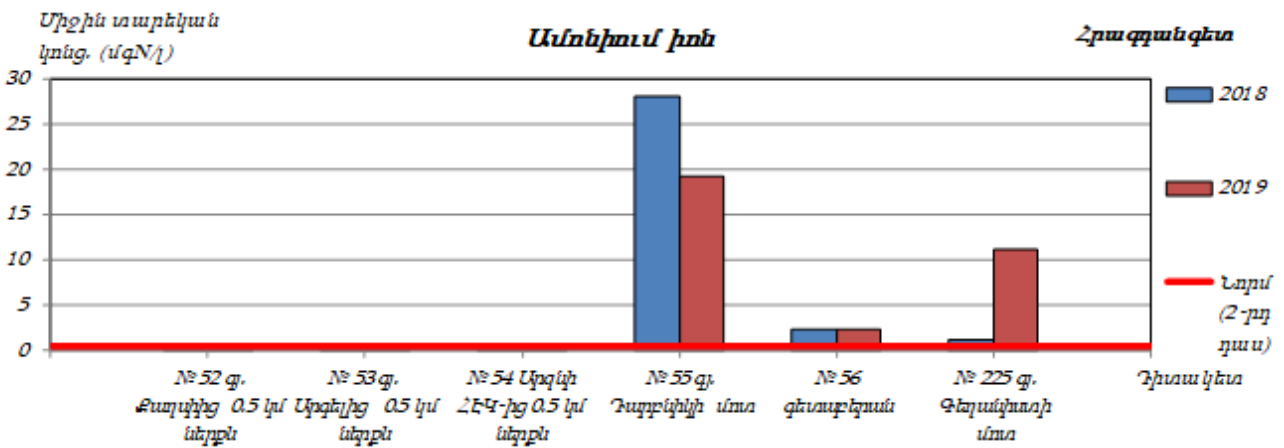
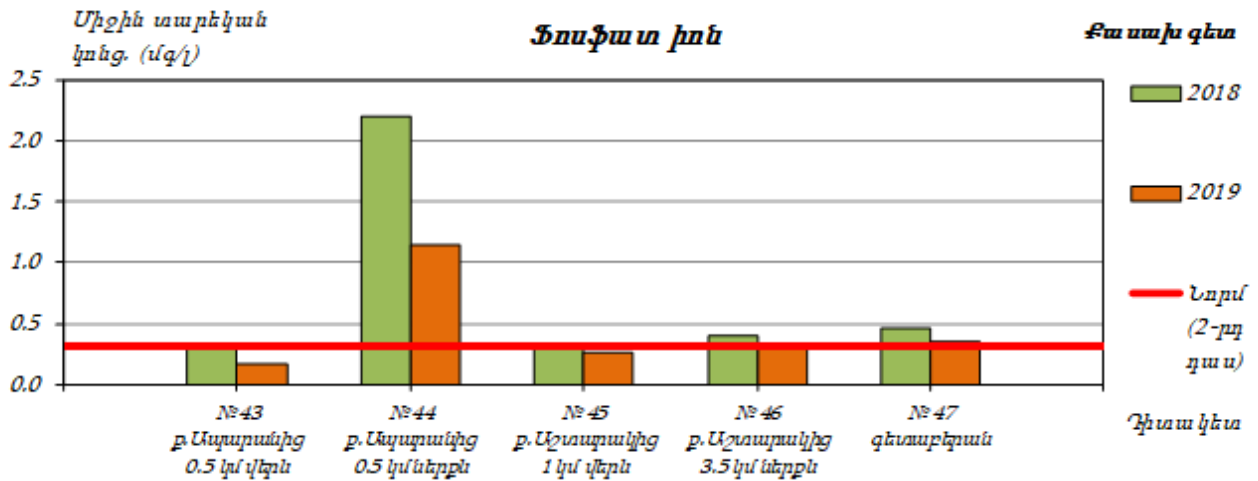
Հրագրան գետի ջրի որակը Գեղամավան գյուղի մոտ հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով և նատրիումով: Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև, Արգնի գյուղ ՀԷԿ-ից ներքև, Երևան քաղաքից ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ, գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում գետի ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, թթվածնի քիմիական պահանջով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, վանադիումով, կալիումով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

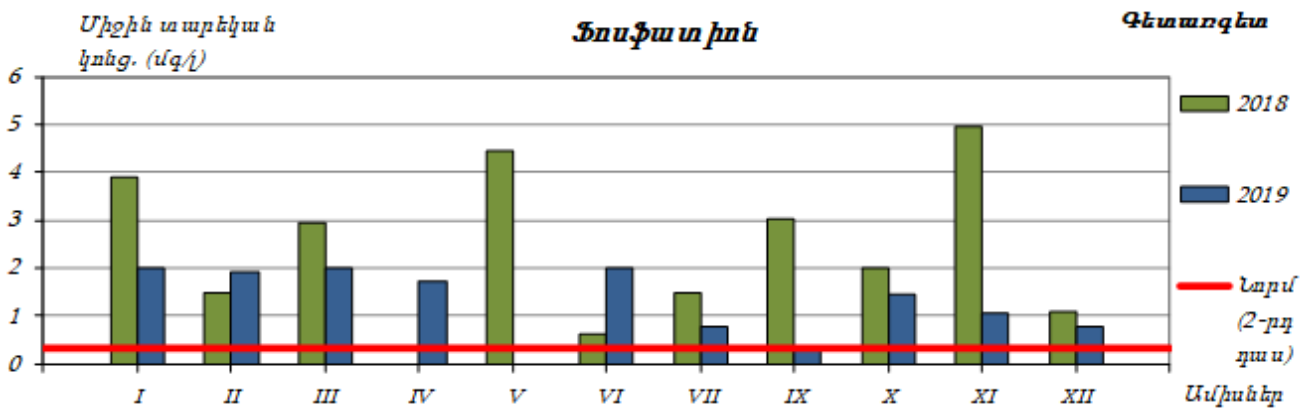
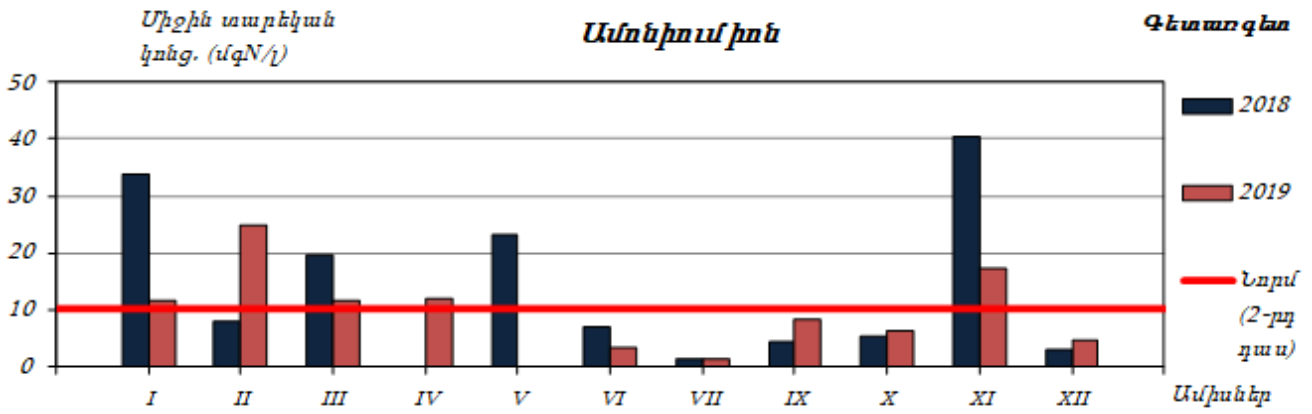
Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ, ֆոսֆատ իոններով և վանադիումով:

Մարմարիկ գետի ջրի որակը Հանքավան գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված երկաթով, ալյումինով և մանգան:

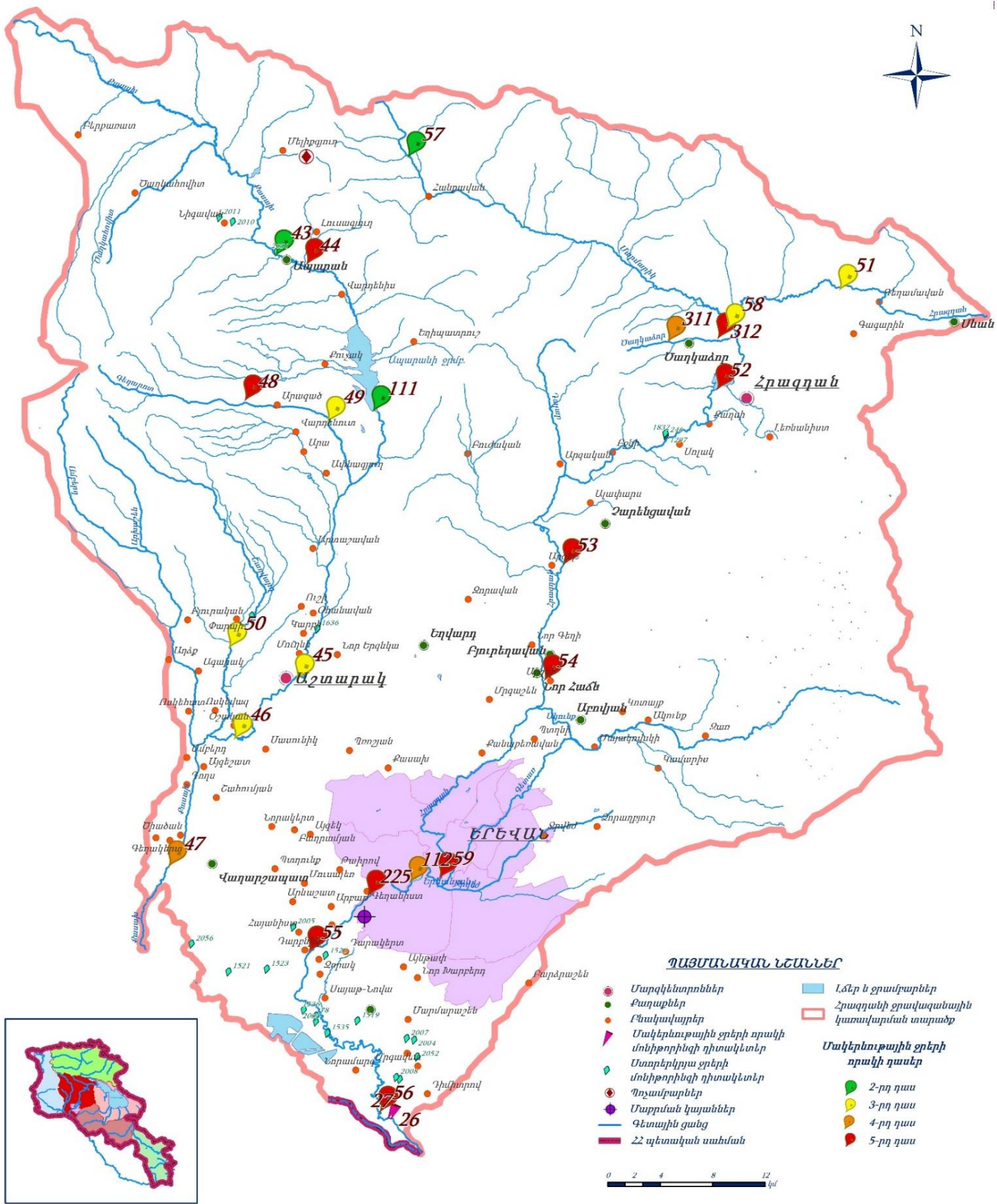
Ծաղկաձոր գետի ջրի որակը Ծաղկաձոր քաղաքից վերև հատվածում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով և ալյումինով, Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված՝ ամոնիում իոնով և մանգանով:

ՀՀ Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը / 2019 թվական

Մևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Ձկնագետ գետի ջրի որակը Մեմյոնովկա գյուղից վերև և գետաբերանի հատվածներում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

Մասրիկ գետի ջրի որակը Վերին Շորժա գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված վանադիումով:

Սոթք գետի ջրի որակը Սոթք գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով, վանադիումով և ալյումինով:

Կարճաղբյուր գետի ջրի որակը Ախպրաձոր գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Վարդենիս գետի ջրի որակը Վարդենիկ գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ իոններով և մանգանով:

Մարտունի գետի ջրի Գողիովիտ գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով և ալյումինով, գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Արգիճի գետի ջրի որակը Լեռնահովիտ գյուղից վերև և գետաբերանի հատվածներում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված վանադիումով և երկաթով:

Ծակքար գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով և վանադիումով:

Շողվազ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով և վանադիումով:

Գավառագետ գետի ջրի որակը Ծաղկածեն գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով, մոլիբդենով, վանադիումով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

Մևանա լիճ

2019 թվականի հուլիսին Մևանա լճի ջրի որակի ուսումնասիրության նպատակով ջրի նմուշառումն իրականացվել է 14 դիտակետում, ջրի նմուշները վերցվել են ափամերձ և ափից կենտրոն գոտիներից: Ափամերձ գոտուց ջրի նմուշները վերցվել են և՛ մակերևութային (մինչև 0.5 մ խորության) և՛ հատակամերձ շերտերից: Մևանա լճից վերցված փորձանմուշներում, ձկնատնտեսական նորմերի գնահատման համաձայն, ՍԹԿ-ն գերազանցել են ԹՔՊ-ի, ամոնիում իոնի, պղնձի, քրոմի, մանգանի, վանադիումի և սելենի կոնցենտրացիաները: ԹՔՊ-ի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիան գերազանցվել է՝ 1.2-1.4 անգամ, ամոնիում իոնինը՝ 1.3 անգամ, պղնձինը՝ 1.7-3.7 անգամ, քրոմինը՝ 4.4-6.6 անգամ, վանադիումինը՝ 4.4-5.3 անգամ, սելենինը՝ 2.8-3.3 անգամ: Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները դիտվել են ձկնատնտեսական սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների տիրույթներում:

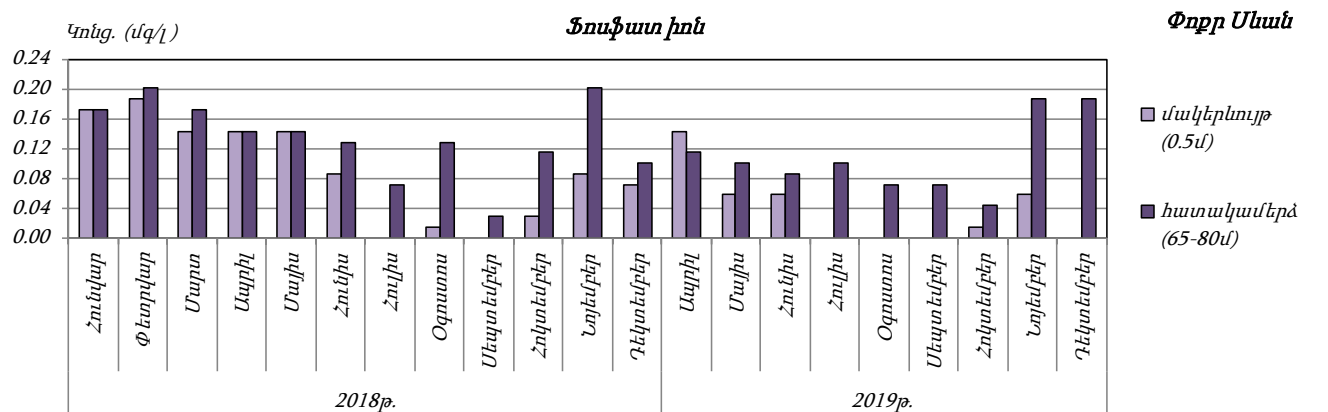
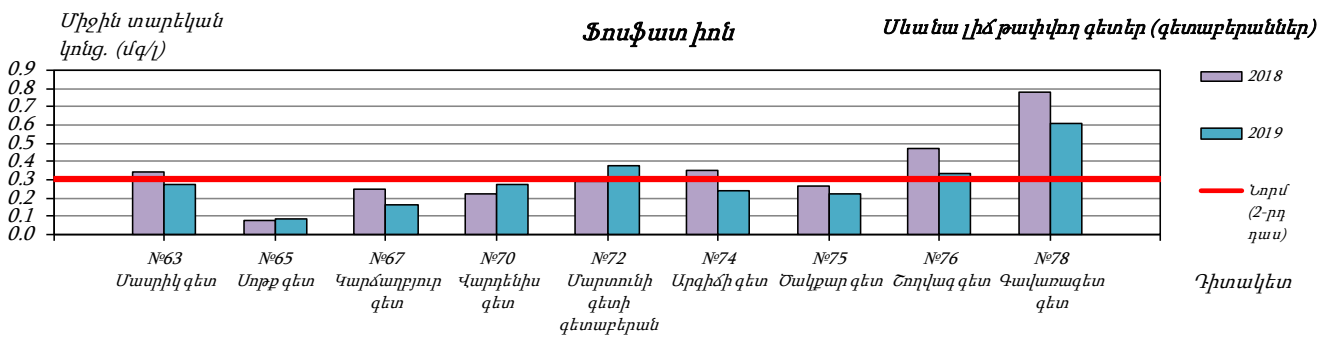
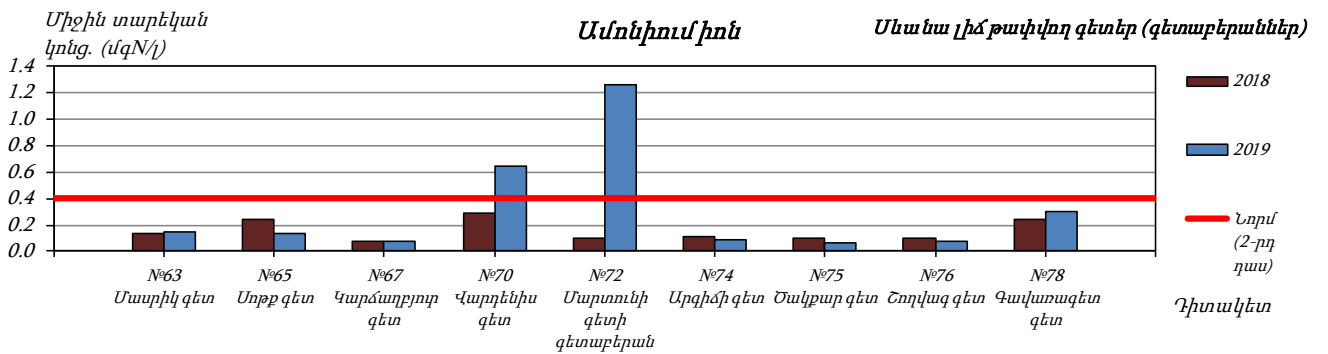
Մևանա լճում կապտականաչ ջրիմուռների աճի հնարավոր պատճառ հանդիսասանում են լճի ջրի վաղ տաքացումը և լճում բավարար քանակությամբ կենսածին

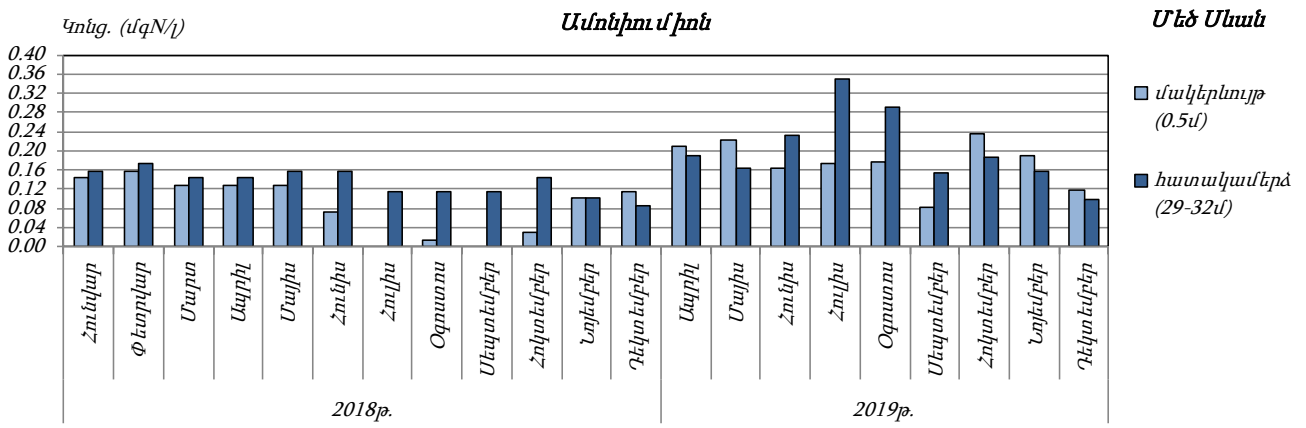
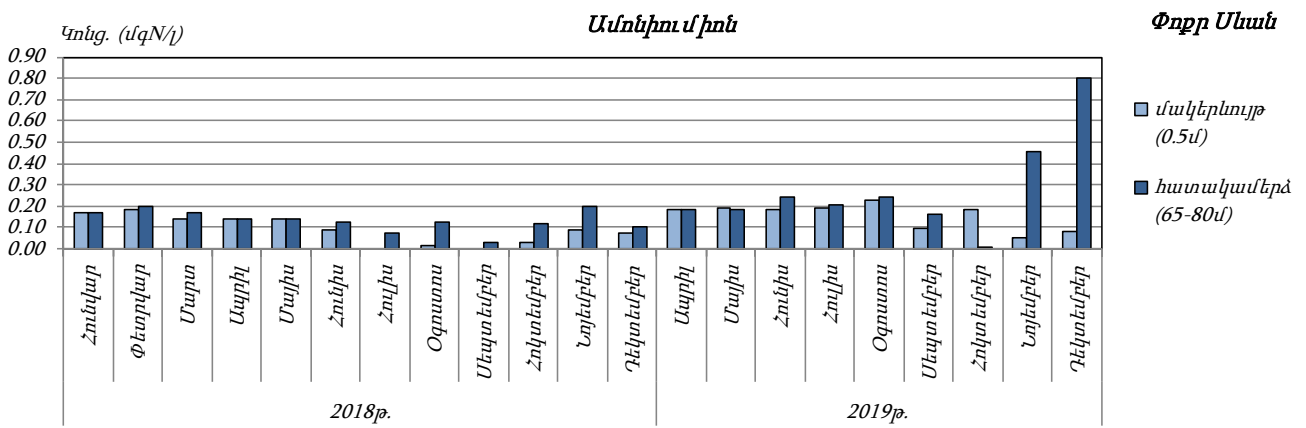
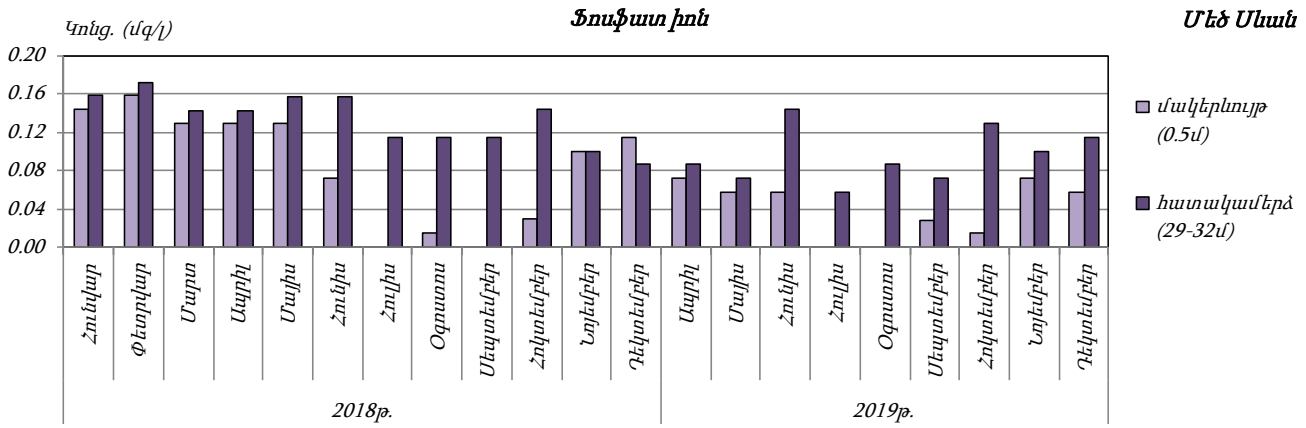

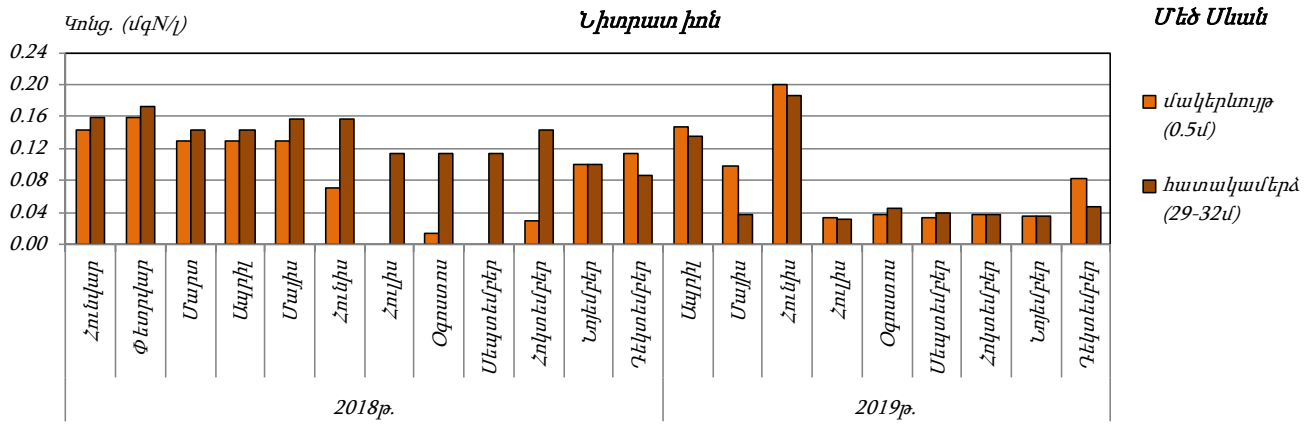
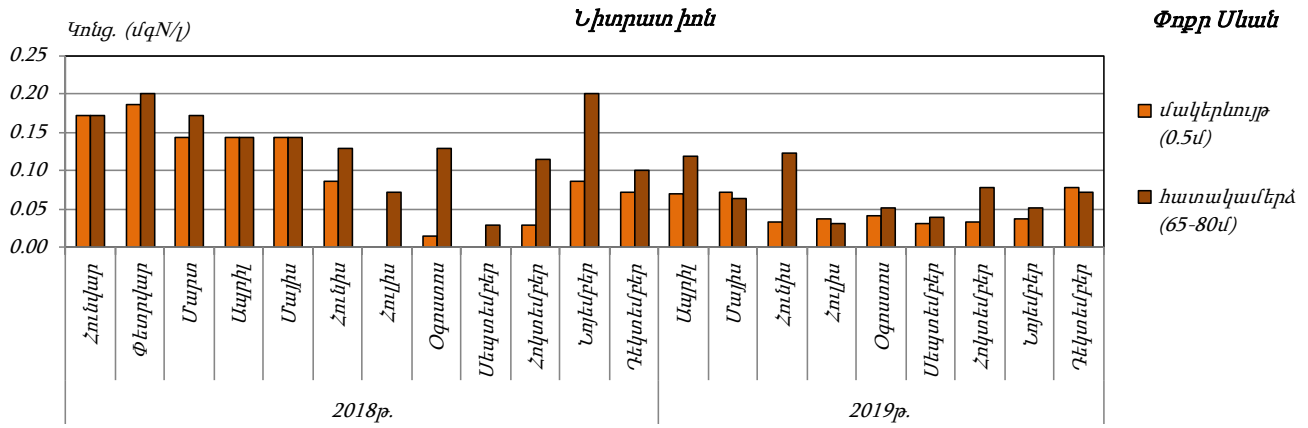
տարրերի՝ հատկապես ֆոսֆորի առկայությունը: Վերջին տարիներին դիտվում է Սևանա լճում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիայի աճ:

Սևանա լճի աղտոտման հավանական պատճառ են հանդիսանում նաև կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերի՝ առանց պատշաճ մակարդակով մաքրվելու արտահոսքերը Սևանի ՋԿՏ-ի գետեր կամ անմիջապես Սևանա լիճ: Ամբողջապես չմաքրված կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերը իրենց հետ գետեր, իսկ այնուհետև լիճ են տանում ազոտի և ֆոսֆորի զգալի քանակություն:

Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում ազոտի և ֆոսֆորի պարունակությունները ներկայացված են ստորև գրաֆիկական տեսքով.

Սևանա լճի որակը 2019 թվականին

Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Վոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)								
		Լուծված թթվածին, ՍԹԿ>6 սգ/լ	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՍԹԿ=30 սգ/լ	Սննդիում խոն, ՍԹԿ=0,39 սգN/լ	Յինկ, ՍԹԿ=0,01 սգ/լ	Պղինձ, ՍԹԿ=0,001 սգ/լ	Քրոմ, ՍԹԿ=0,001 սգ/լ	Մանգան, ՍԹԿ=0,01 սգ/լ	Վանադիում, ՍԹԿ=0,001 սգ/լ	Սելեն, ՍԹԿ=0,001 սգ/լ
115-ՄՍ	Ծափաթաղ, մակերևույթ	-	-	-	-	-	1.8	-	8.9	3.1
	Ծափաթաղ, 7 մ խորություն	-	-	-	-	-	1.9	-	8.3	3.1
115'-ՄՍ	Ծափաթաղ, մակերևույթ	-	1.3	-	-	-	2.4	-	7.9	3.2
	Ծափաթաղ, 7 մ խորություն	1.8	-	-	-	-	1.7	-	7.7	3.1
	Ծափաթաղ, 30 մ խորություն	1.7	-	-	-	-	1.3	6.8	6.8	3.2
127'-ՓՍ	4-րդ կայան, մակերևույթ	-	1.3	-	-	-	2.3	-	7.4	3.2
	4-րդ կայան, 10 մ խորություն	1.7	1.3	-	-	-	1.8	-	7.3	3.4

Գիտակետի համար	Տեղադիրք	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)								
		Լուծված թթվածին, ՄԹԿ>6 սգ/լ	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 սգ/լ	Անունիում իոն, ՄԹԿ=0,39 սգN/լ	Յինկ, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ
127'-ՓՄ	4-րդ կայան, 40 մ խորություն	1.6	-	-	-	-	1.2	-	7.0	3.4
	4-րդ կայան, 60 մ խորություն	-	1.3	-	-	-	1.2	-	6.8	3.2
118-ՄՄ	Գիլի, մակերևույթ	-	-	-	-	-	1.5	-	6.9	2.9
	Գիլի, 7 մ խորություն	-	1.2	-	-	-	1.7	-	6.9	2.9
118'-ՄՄ	Գիլի, մակերևույթ	-	-	-	-	3.1	1.6	-	6.9	3.3
	Գիլի, 7 մ խորություն	1.8	-	-	-	-	2.9	-	6.7	3.3
	Գիլի, 20 մ խորություն	1.4	1.2	-	-	-	1.4	3.2	7.8	3.2
119-ՄՄ	Արփա, մակերևույթ	-	-	-	-	-	2.5	-	7.8	3.3
	Արփա, 7 մ խորություն	-	-	-	-	-	2.1	-	7.3	3.0
119'-ՄՄ	Արփա, մակերևույթ	-	-	-	18.8	2.0	1.3	-	6.5	3.0
	Արփա, 7 մ խորություն	1.8	-	-	-	-	1.3	-	6.6	3.1
	Արփա, 30 մ խորություն	1.4	1.3	-	-	1.4	3.3	6.3	5.6	3.1
124-ՄՄ	Նորատուգ, մակերևույթ	-	-	-	-	1.2	1.7	-	6.2	3.5
	Նորատուգ, 7 մ խորություն	-	-	-	-	-	1.3	-	6.2	3.3
124'-ՄՄ	Նորատուգ, մակերևույթ	-	-	-	4.9	1.2	-	-	6.2	3.4
	Նորատուգ, 7 մ խորություն	1.6	1.5	-	-	-	-	-	6.1	3.3
	Նորատուգ, 30 մ խորություն	-	-	-	-	-	-	4.1	5.7	3.6
126-ՓՄ	Այրիվանք, մակերևույթ	-	-	-	1.3	2.5	1.2	-	10.5	3.4

Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)								
		Լուծված թթվածին, ՄԹԿ>6 սգ/լ	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 սգ/լ	Անոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 սգN/լ	Յինկ, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ
126'-ՓՄ	Այրիվանք, 7 մ խորություն	1.6	1.5	-	-	-	-	-	8.6	3.5
	Այրիվանք, 20 մ խորություն	1.6	1.2	-	-	-	-	-	7.8	3.5
	Այրիվանք, 40 մ խորություն	-	-	-	-	1.2	2.0	-	7.2	3.4
130'-ՓՄ	Գյունեյ, մակերևույթ	-	-	-	-	-	-	-	6.3	3.3
	Գյունեյ, 7 մ խորություն	1.4	-	-	-	1.2	-	-	6.2	3.4
130'-ՓՄ	Գյունեյ, մակերևույթ	-	-	-	1.3	-	-	-	5.9	3.2
	Գյունեյ, 7 մ խորություն	1.8	-	-	-	-	-	-	5.7	3.2
	Գյունեյ, 30 մ խորություն	-	-	-	-	-	-	-	5.8	3.4
131'-ՓՄ	Շորժա, մակերևույթ	-	-	-	-	-	2.2	-	5.9	3.2
	Շորժա, 7 մ խորություն	-	-	-	-	-	-	-	5.8	3.3
131'-ՓՄ	Շորժա, մակերևույթ	-	-	-	-	-	2.2	-	5.8	3.0
	Շորժա, 7 մ խորություն	1.9	-	-	-	-	3.4	-	6.2	3.3
	Շորժա, 30 մ խորություն	1.3	-	-	-	-	-	2.0	5.5	3.1
.	Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	-	-	-	-	2.3	4.4	-	5.1	2.8
	Փոքր Սևան, 5մ խորություն	-	-	-	-	2.4	4.8	-	4.9	3.0

*Այն դիտակետերը, որոնք համար չունեն, ներառված չեն մոնիթորինգի դիտակետերի հաստատված ցանկում, սակայն Սևանա լճի որակի մոնիթորինգի համալիր ուսումնասիրության համար կատարվել է լրացուցիչ նմուշառում Մեծ և Փոքր Սևանների տարբեր խորություններից:

Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)								
		Լուծված թթվածին, ՄԹԿ>6 սգ/լ	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 սգ/լ	Անոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 սգN/լ	Յինկ, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ
	Փոքր Սևան, 10մ խորություն	-	1.2	-	-	2.7	5.7	-	5.6	3.0
	Փոքր Սևան, 20մ խորություն	-	-	-	-	3.5	6.0	-	5.2	3.0
	Փոքր Սևան, 30մ խորություն	-	-	-	-	2.7	5.3	-	4.9	2.9
	Փոքր Սևան, 55մ խորություն	-	-	-	-	3.7	4.9	1.2	4.6	3.0
	Փոքր Սևան, 70մ խորություն	-	-	-	-	3.4	6.0	1.6	4.4	3.1
	Փոքր Սևան, 79մ խորություն	-	-	-	-	3.5	5.0	2.1	4.5	3.2
	Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	-	-	-	-	1.7	4.8	-	4.6	3.2
	Մեծ Սևան, 5մ խորություն	-	-	-	-	1.9	5.1	-	4.6	3.1
	Մեծ Սևան, 10մ խորություն	-	1.4	1.3	-	2.0	5.6	-	4.6	3.3
	Մեծ Սևան, 20մ խորություն	-	-	-	-	2.0	6.4	-	4.6	3.3
	Մեծ Սևան, 25մ խորություն	-	-	-	-	2.2	6.6	-	5.3	3.2
	Մեծ Սևան, 30մ խորություն	-	-	-	-	3.0	5.0	2.3	5.1	3.3

*Այն դիտակետերը, որոնք համար չունեն, ներառված չեն մոնիթորինգի դիտակետերի հաստատված ցանկում, սակայն Սևանա լճի որակի մոնիթորինգի համալիր ուսումնասիրության համար կատարվել է լրացուցիչ նմուշառում Մեծ և Փոքր Սևանների տարբեր խորություններից:

ՀՀ Մեանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը / 2019 թվական

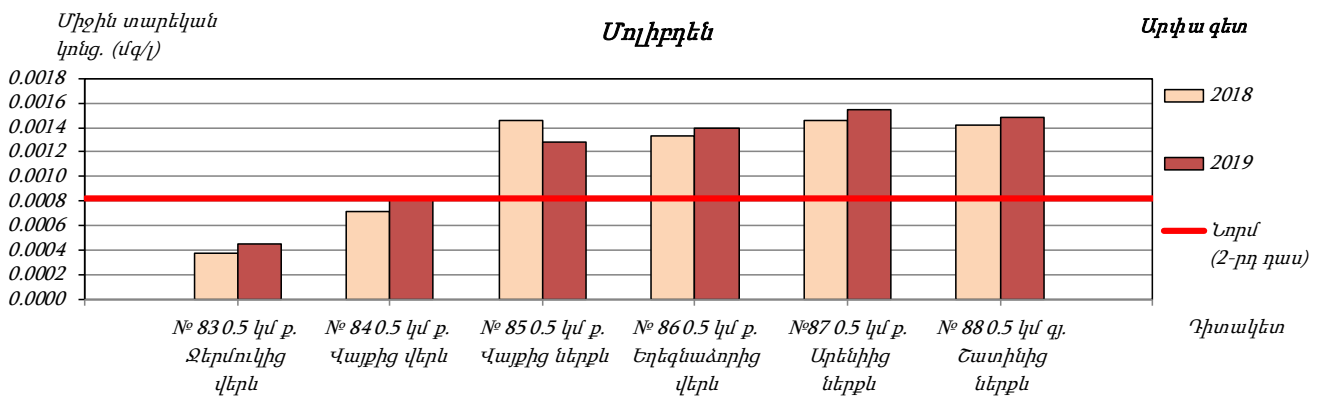
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք

Վեդի գետի ջրի որակը Ուրցաձոր գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), Արարատ քաղաքից ներքև՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված կախյալ նյութերով:

Արփա գետի ջրի որակը Ջերմուկ քաղաքից վերև գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), Վայք քաղաքից վերև և ներքև, Եղեգնաձոր քաղաքից վերև և Արենիգյուղից ներքև հատվածներում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, երկաթով և կախյալ նյութերով:

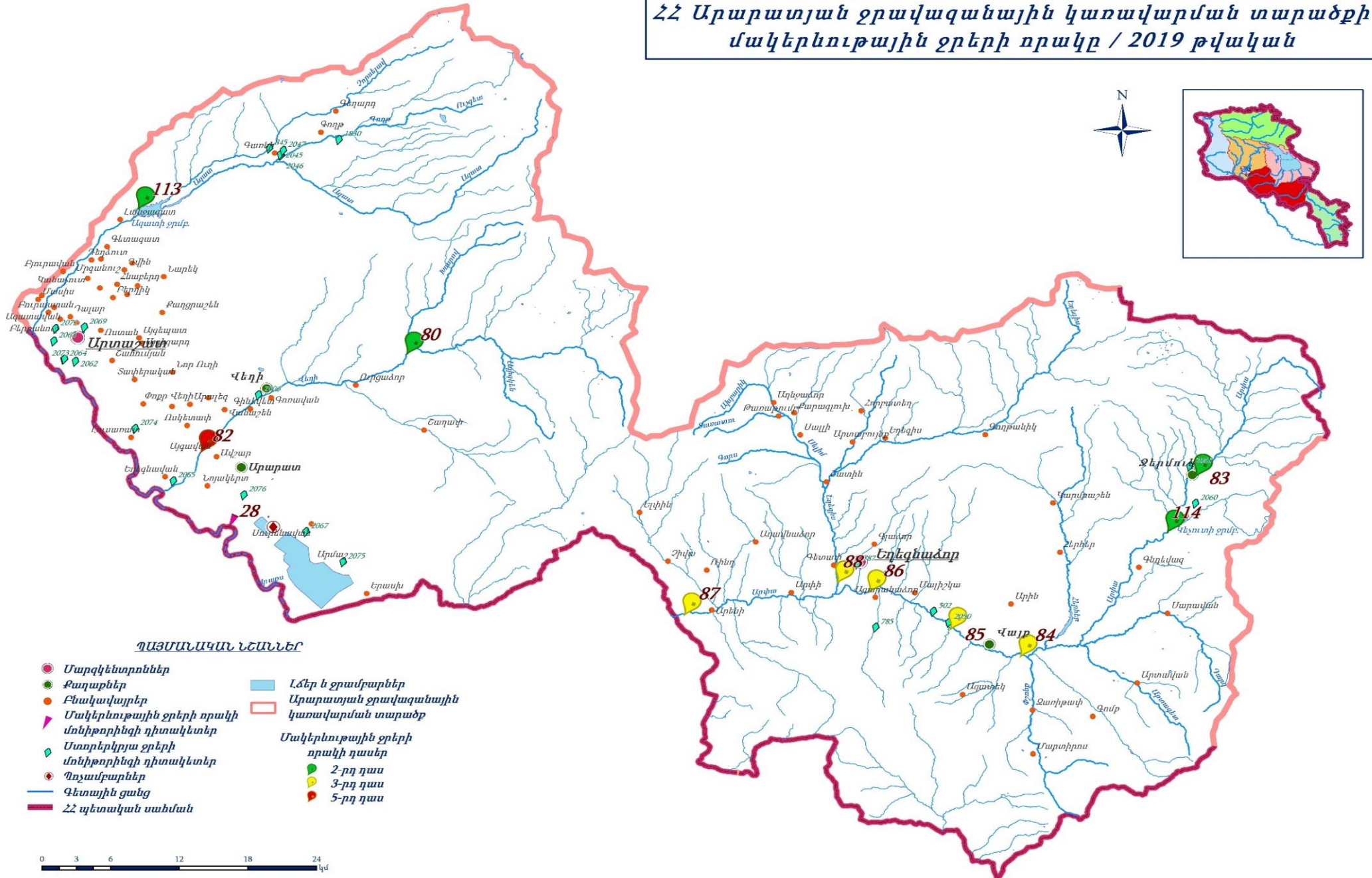
Եղեգիս գետի ջրի որակը Շատին գյուղից ներքև ընկած հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, երկաթով և կախյալ նյութերով:

Արփա-Սևան թունելի ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով, մանգանով և երկաթով:

ՀՀ Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը / 2019 թվական

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մեղրիգետ գետի ջրի որակը Մեղրի քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով, կոբալտով, բերիլիումով, ալյումինով և կախյալ նյութերով:

Կարճևան գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, թթվածնի 5-օրյա կենսաքիմիական պահանջով, թթվածնի քիմիական պահանջով, ամոնիում իոնով, մոլիբդենով, վանադիումով, կոբալտով, սուլֆատ իոնով և կախյալ նյութերով:

Ողջի գետի ջրի որակը Քաջարան քաղաքից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), Քաջարան քաղաքից ներքև՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով և մոլիբդենով, Կապան քաղաքից վերև՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, կոբալտով, երկաթով և ալյումինով: Կապանի օդանավակայանից ներքև՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով և կոբալտով:

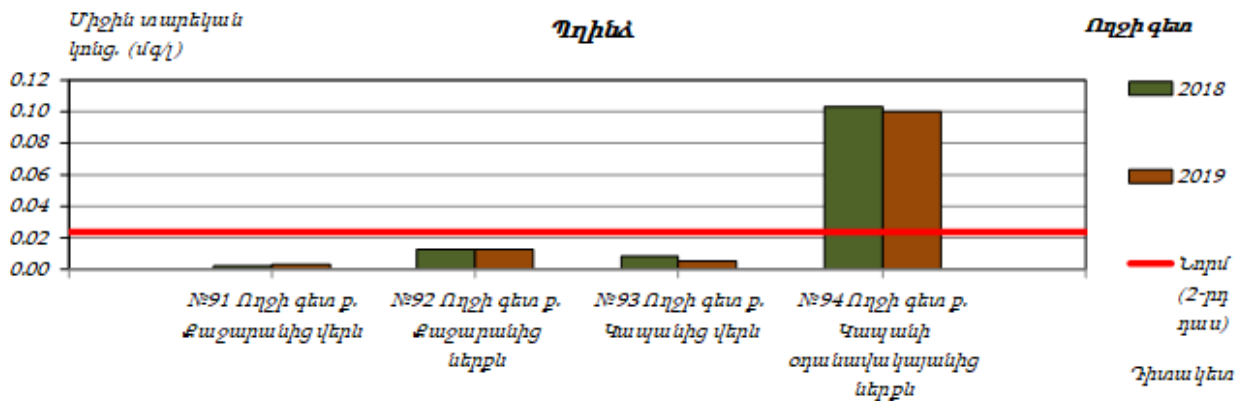
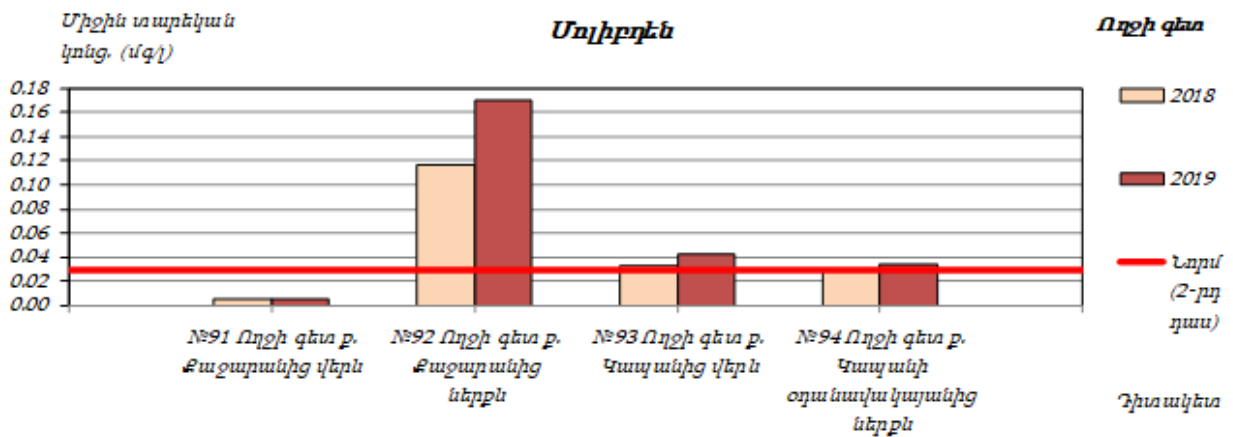
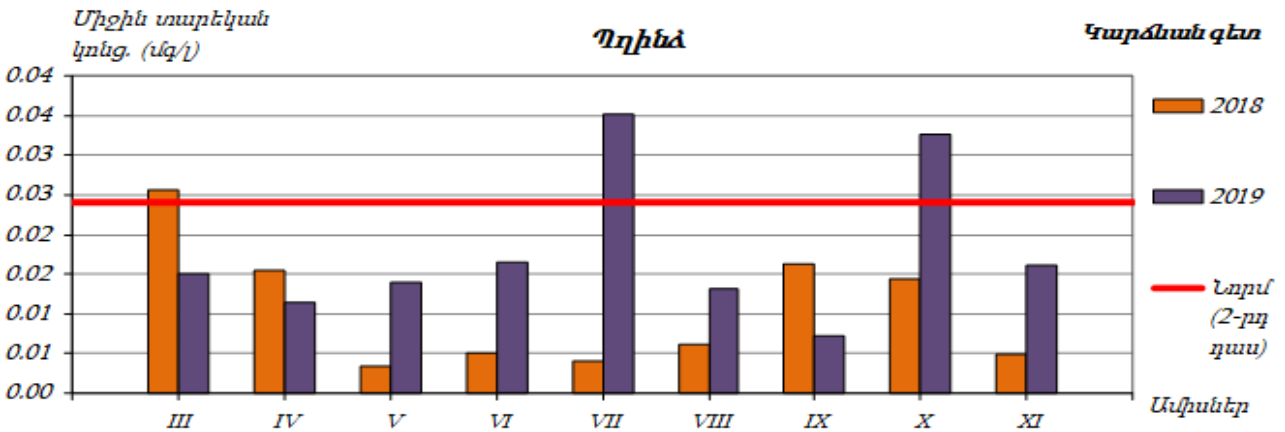
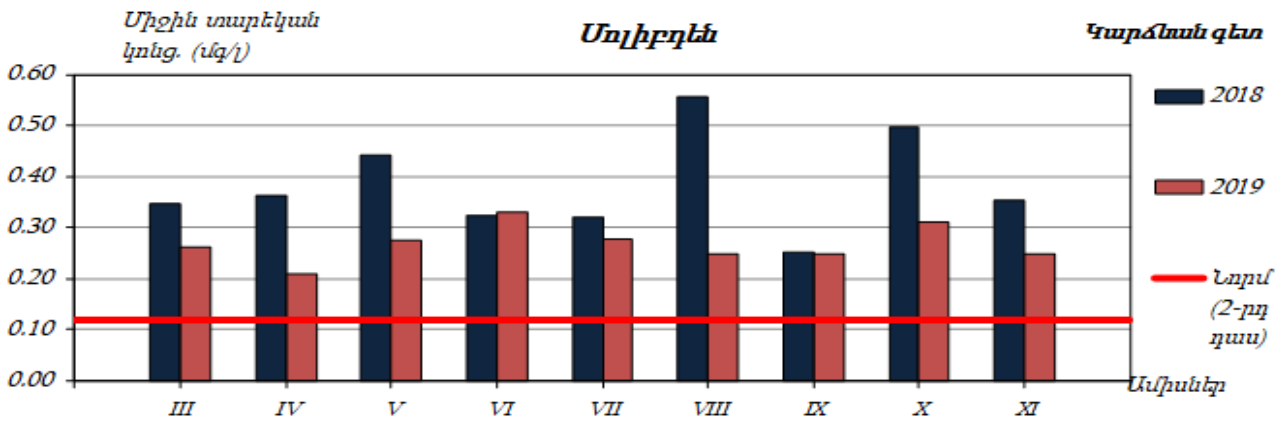
Աճանան (Նորաշենիկ) գետի ջրի որակը Աճանան գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված վանադիումով, կոբալտով, երկաթով և ալյումինով, գետաբերանի հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով, վանադիումով և կալիումով:

Գեղի գետի ջրի որակը Աջաբաջ քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

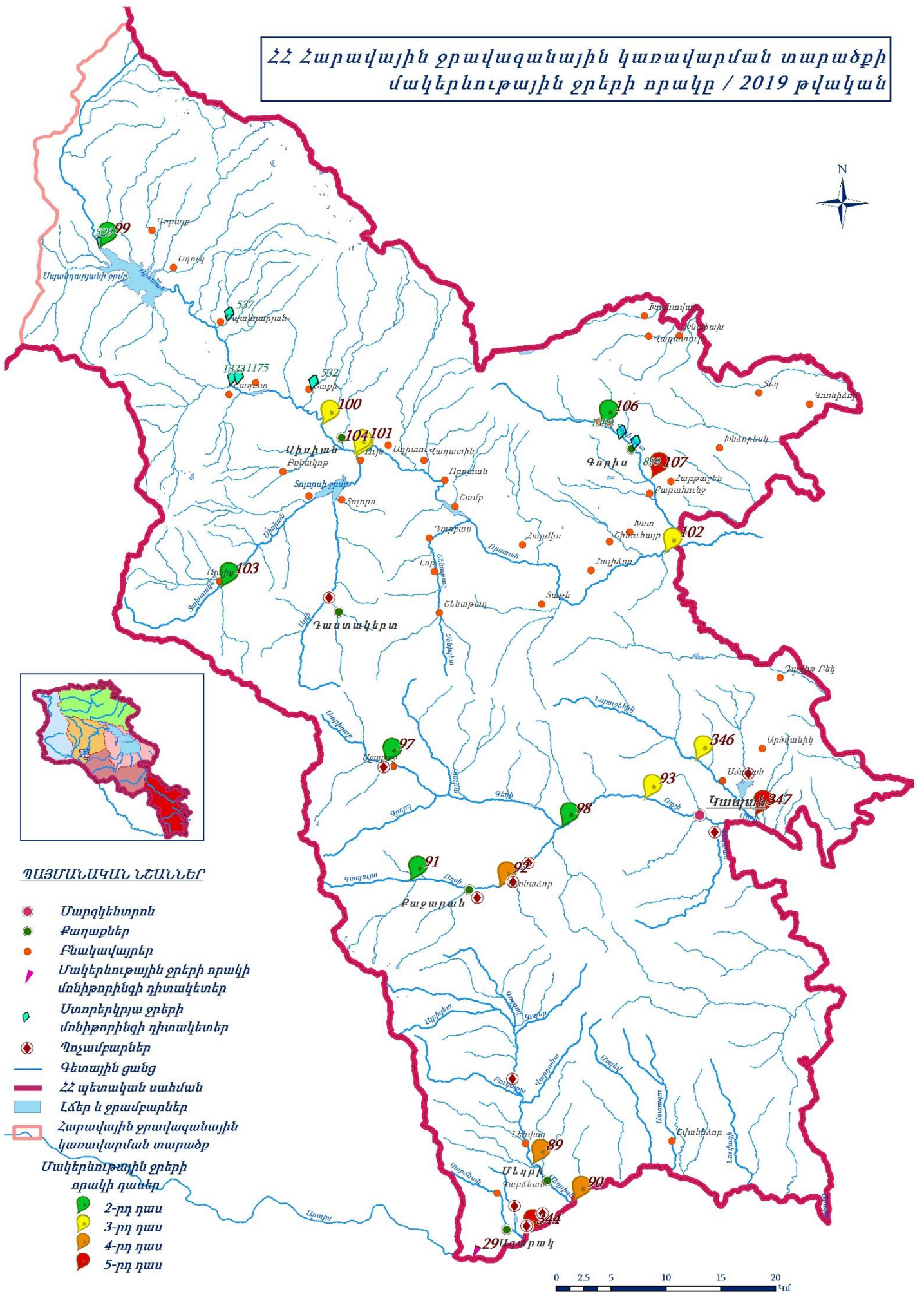
Որոտան գետի ջրի որակը Գորայք գյուղից վերև գնահատվել է՝ «լավ» (2-րդ դաս), Միսիան քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում, Տաթև գյուղի ՀԷԿ-ից ներքև հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով, երկաթով, վանադիումով, բարիումով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

Միսիան գետի ջրի որակը Արևիս գյուղից վերև ընկած հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով, մոլիբդենով, վանադիումով, երկաթով, կալիումով և ալյումինով:

Վարարակ գետի ջրի որակը Գորիս քաղաքից վերև ընկած հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), իսկ Գորիսից ներքև ընկած հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

ՀՀ Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը / 2019 թվական

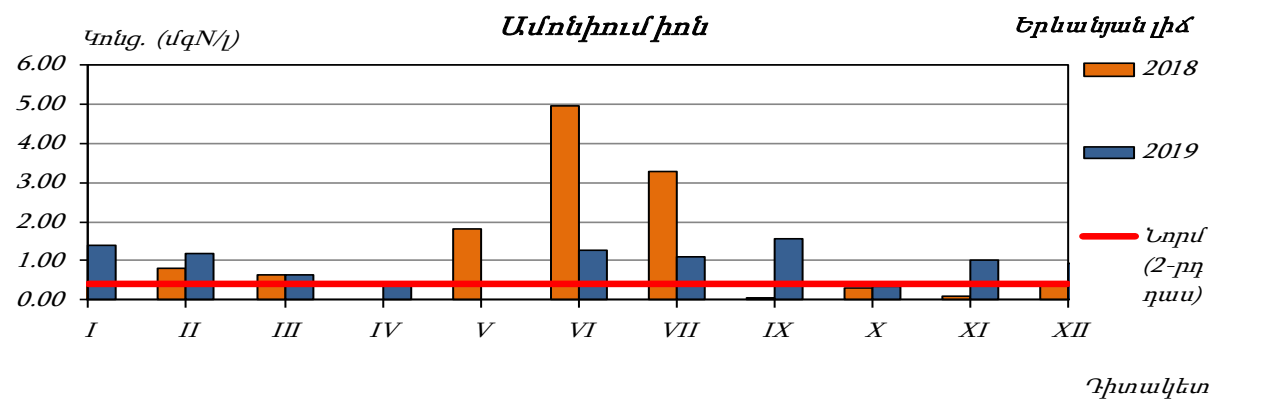
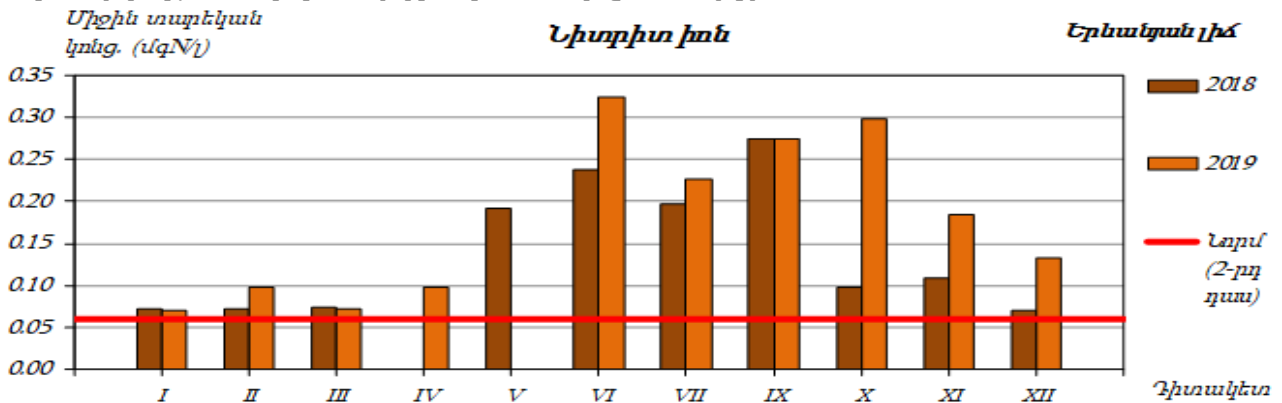

ՀՀ ջրամբարների ջրի որակը 2019 թվականին.

Արփի լճի և Ախուրյանի ջրամբարների ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով, ֆոսֆատ իոնով և կախյալ նյութերով: Ապարանի, Ազատի և Կեչուտի ջրամբարների ջրի որակը գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս): Երևանյան լճի ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրիտ իոնով:

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Արփի լճի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (109)	Ֆոսֆատ իոն, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
Ախուրյանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (110)	ԹՔՊ, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
Ապարանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (111)	-	2-րդ	2-րդ
Երևանյան լիճ	ամբարտակի մոտ (112)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸՍԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
		Նիտրիտ իոն	4-րդ	
Ազատի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (113)	-	2-րդ	2-րդ
Կեչուտի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (114)	-	2-րդ	2-րդ

ՀՀ ջրամբարների ջրի որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերի (ՀՀ կառավարության 2011թ. -ի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման հավելված N2):

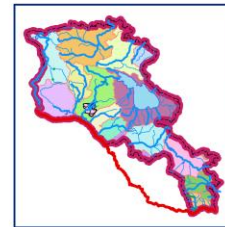
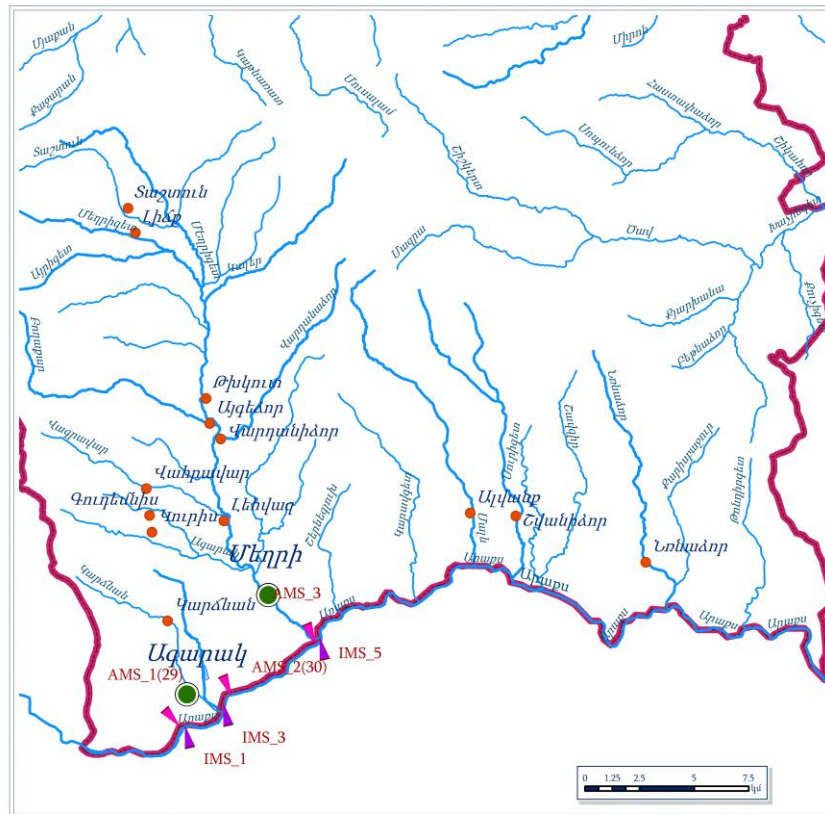
Արաքս գետ

2019 թվականի ընթացքում տեղի է ունեցել հայ-իրանական երեք համատեղ նմուշառում, որի արդյունքում վերցվել են ինչպես Արաքս գետի ջրի, այնպես էլ գետի հատակային նստվածքների փորձանմուշներ:

Արաքս գետի 11 դիտակետից վերցված ջրի փորձանմուշներում որոշված ցուցանիշներից, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, գերազանցվել են ԹՔՊ-ի, ամոնիում, նիտրիտ, սուլֆատ իոնների, ցինկի, պղնձի, քրոմի, նիկելի, մանգանի, վանադիումի, երկաթի, այլումինի և սելենի ՍԹԿ-ները:

Համատեղ նմուշառման ընթացքում 6 դիտակետից վերցված հատակային նստվածքներում որոշված ցուցանիշների մի մասը բերված է ստորև աղյուսակի տեսքով.

«ԱՐԱՔՍ ԳԵՏԻ ՀԱՅ-ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՂ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ»
 ԾՐԱԳՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԳԵՏԻ ՋՐԻ
 ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՅԱՆՑ

- ՊԱՅԱՄԱՆՇԱՆՆԵՐ**
 Մակերևութային ջրերի նմուշառման դիտակետեր
- ▲ ՀՀ տարածքից
  - ▲ ԻՐՀ տարածքից
  - Քաղաքներ
  - Գյուղեր
  - Գետային ցանց
  - ՀՀ պետական սահման
  - Լճեր և ջրամբարներ

Արարս գետի որակի մոնիթորինգի արդյունքները 2019 թվականին.

Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)												
	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՍԹԿ=30 մգ/լ	Ամոնիում իոն, ՍԹԿ=0,39 մգN/լ	Նիտրիտ իոն, ՍԹԿ=0,024 մգN/լ	Սուլֆատ իոն, ՍԹԿ=100 մգ/լ	Ցինկ, ՍԹԿ=0,01 մգ/լ	Պղինձ, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ	Նիկել, ՍԹԿ=0,01 մգ/լ	Մանգան, ՍԹԿ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ	Երկաթ, ՍԹԿ=0,5 մգ/լ	Ալյումին, ՍԹԿ=0,04 մգ/լ	Սելեն, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ
Սուրմալու գյուղի դիմաց (25)	-	-	1.7	-	-	8.5	9.8	3.1	21.0	12.5	4.2	35.4	-
Հրազդան գետի թափման կետից վերև (26)	-	2.2	3.9	1.2	-	5.3	11.2	1.5	7.3	16.0	3.4	30.5	1.8
Հրազդան գետի թափման կետից ներքև (27)	-	2.4	5.2	1.4	-	5.1	10.4	1.3	7.2	16.9	3.0	24.8	2.4
Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև (28)	-	-	5.3	1.4	-	11.7	16.0	2.6	16.7	20.6	6.0	49.4	2.2
Ագարակ քաղաքից 2 կմ հարավ ((29) AMS-1)	-	-	-	2.0	-	7.4	7.9	1.3	13.4	15.5	3.1	30.0	2.5
Ագարակ քաղաքից 2.5 կմ հարավ-արևելք ((30) AMS-2)	-	-	1.3	2.0	-	34.8	9.0	1.6	21.6	18.1	5.0	40.6	2.8
Մեղրիգետի թափման կետից վերև (AMS-3)	1.3	-	-	1.7	-	29.2	8.8	1.7	25.2	17.8	6.1	51.0	2.5
Շվանհձորի գյուղից ներքև (AMS-6)	-	-	-	1.9	2.4	91.4	9.9	1.6	39.6	24.1	13.1	71.2	3.5
IMS-1 (AMS1-ի դիմաց՝ իրանական ափ)	-	-	1.6	2.0	-	4.7	8.1	1.2	9.3	15.1	2.6	17.6	2.3
IMS-3 (AMS2-ի դիմաց՝ իրանական ափ)	-	-	1.7	2.0	-	4.4	9.4	1.2	8.2	16.3	2.4	16.0	2.4
IMS-5 (AMS3-ի դիմաց՝ իրանական ափ)	-	-	1.7	2.0	-	6.8	9.4	1.3	9.8	15.5	3.0	18.9	2.2

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջերմաստիճան	23. Սիլիցիում
2. Գույն	24. Կալիում
3. Հոտ	25. Նատրիում
4. Թափանցելիություն	26. Լիթիում
5. Կախյալ նյութեր (ԿՆ)	27. Կալցիում
6. Էլեկտրահաղորդականություն	28. Մագնեզիում
7. Լուծված թթվածին	29. Սելեն
8. Թթվածնի հագեցվածություն	30. Այոմին
9. Թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջ (ԹԿՊ ₅)	31. Քրոմ
10. Թթվածնի քիմիական պահանջ (ԹՔՊ)	32. Երկաթ
11. Ջրածնային ցուցիչ	33. Մանգան
12. Ընդհանուր լուծված աղեր (ԸԼԱ)	34. Պղինձ
13. Կոշտություն	35. Ցինկ
14. Հիդրոկարբոնատ իոն	36. Արսեն
15. Սուլֆատներ	37. Ստրոնցիում
16. Քլորիդներ	38. Կադմիում
17. Ֆտորիդներ	39. Կապար
18. Ֆոսֆատներ	40. Կոբալտ
19. Ընդհանուր ֆոսֆոր	41. Նիկել
20. Նիտրիտ իոն	42. Վանադիում
21. Նիտրատ իոն	43. Մոլիբդեն
22. Ամոնիում իոն	44. Բարիում
	45. Բերիլիում
	46. Բոր
	47. Անագ
	48. Նավթամթերքներ

Մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմեր
(ըստ ՀՀ կառավարության 2011թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման)

Որակի ցուցանիշներ	Որակի դաս					Միավոր
	I զերազանց	II լավ	III միջակ	IV անբավարար	V վատ	
Լուծված թթվածին	>7 կամ ՖԿ*	>6	>5	>4	<4	մգ Օ ₂ /լ
ԹԿՊ ₅	3	5	9	18	>18	մգ Օ ₂ /լ
ԹՔՊ _{Cr}	10	25	40	80	>80	մգ Օ/լ
Անոնիում իոն	0,2 կամ ՖԿ	0,4	1,2	2,4	> 2,4	մգ N/լ
Նիտրիտ իոն	0,01 կամ ՖԿ	0,06	0,12	0,3	>0,3	մգ N/լ
Նիտրատ իոն	1 կամ ՖԿ	2,5	5,6	11,3	>11,3	մգ N/լ
Ֆոսֆատ իոն	0,05 կամ ՖԿ	0,1	0,2	0,4	>0,4	մգP/լ
Ցինկ, ընդհանուր	ՖԿ	100	200	500	>500	մկգ/լ
Պղինձ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+20	50	100	>100	մկգ/լ
Քրոմ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (50)	100	250	>250	մկգ/լ
Արսեն, ընդհանուր	ՖԿ	20	50	100	>100	մկգ/լ
Կադմիում, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+1	ՖԿ+2	ՖԿ+4	>ՖԿ+4	մկգ/լ
Կապար, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10	25	50	>50	մկգ/լ
Նիկել, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (20)	50	100	>100	մկգ/լ
Մոլիբդեն, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 25	8xՖԿ կամ 50	>8xՖԿ	մկգ/լ
Մանգան, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 200	8xՖԿ կամ 500	>8xՖԿ	մկգ/լ
Վանադիում, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ+5 կամ 10	4xՖԿ	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Կոբալտ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 20	4xՖԿ կամ 50	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Երկաթ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 0,5	0,5	1	>1	մգ/լ
Կալցիում	ՖԿ	100	200	300	>300	մգ/լ
Մագնեզիում	ՖԿ	50	100	200	>200	մգ/լ
Բարիում	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 250	1000	>1000	մկգ/լ
Բերիլիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	100	>100	մկգ/լ
Կալիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Նատրիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Լիթիում	ՖԿ	ՖԿ	-	2500	>2500	մկգ/լ
Բոր	ՖԿ	450	700	1000	>2000	մկգ/լ
Ալյումին	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	5000	>5000	մկգ/լ
Սելեն, ընդհանուր	ՖԿ կամ 10	20	40	80	>80	մկգ/լ
Ծարիր, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Անագ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
ԹՔՊ _{Mn}	5 կամ ՖԿ	10	15	20	>20	մգ Օ ₂ /լ
Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	1,5 կամ ՖԿ	4	8	16	>16	մգ N/լ
Ընդհանուր ֆոսֆոր	0,1 կամ ՖԿ	0,2	0,4	1	>1	մգ լ
Քլորիդ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	200	> 200	մգ/լ
Սուլֆատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	250	> 250	մգ/լ
Սիլիկատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 20	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգSi/լ
Ընդհանուր հանքայնացում	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մգ/լ
Էլեկտրահաղորդականություն	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկՍիմ/սմ
Կոշտություն	2,8	10	20	40	<40	մգէկվ/լ
Կախված մասնիկներ	ՖԿ	1,2xՖԿ	2xՖԿ (30)	4xՖԿ	>4xՖԿ	մգ/լ
Հոտ (20°C և 60°C)	<2 (բնական)	2 (բնական)	2	4	>4	բայ
Գույն	(բնական)	>5 (բնական)	20	30	>200	աստ,

* ՖԿ - ֆոնային կոնցենտրացիա *

Ծանոթագրություն. ՀՀ 14 խոշոր գետային ավազանների գետերի, գետերի առանձին հատվածների և վտակների որակի ցուցանիշների ֆոնային կոնցենտրացիաները և էկոլոգիական նորմերի ամբողջական ցանկը տրված է <http://www.armmonitoring.am/> ինտերնետային կայքում:

Մակերևութային ջրերի ձկնատնտեսական սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներ*

Ցուցանիշները	Վնասակարության լիմիտացված ցուցանիշը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ³
<i>Լուծված թթվածին</i>	<i>Ընդհանուր պահանջները</i>	<i>6-իզոպայակաս</i>
<i>Թթվածնի կենսաքիմիական</i>	-/-	3.0
<i>Թթվածնի քիմիական պահանջ</i>	-/-	30.0
<i>Ամոնիում իոն</i>	<i>Թունագիտական</i>	0.5 (N/դմ ³ -0.39)
<i>Նիտրատ իոն</i>	<i>Սանիտարա-թունագիտական</i>	40.0 (N/դմ ³ -9.0)
<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>Թունագիտական</i>	0.08 (N/դմ ³ -0.02)
<i>Ցուֆատ իոն</i>	<i>Ընդհանուր պահանջները</i>	3.5
<i>Ընդհանուր երկաթ</i>	<i>Թունագիտական</i>	0.5
<i>Սելեն</i>	-/-	0.001
<i>Պղինձ</i>	-/-	0.001
<i>Ցինկ</i>	-/-	0.01
<i>Այուրմին</i>	-/-	0.04
<i>Վանադիում</i>	-/-	0.001
<i>Քրոմ</i>	-/-	0.001
<i>Մանգան</i>	-/-	0.01
<i>Կալիում</i>	-/-	50.0
<i>Կալցիում</i>	-/-	180.0
<i>Մագնեզիում</i>	-/-	40.0
<i>Նատրիում</i>	-/-	120.0
<i>Կորայտ</i>	-/-	0.01
<i>Նիկել</i>	-/-	0.01
<i>Արսեն</i>	-/-	0.05
<i>Կադմիում</i>	-/-	0.005
<i>Կապար</i>	-/-	0.1
<i>Բրոմ</i>	<i>Սանիտարա-թունագիտական</i>	0.2
<i>Սոլիբրեն</i>	-/-	0.5
<i>Ստրոնցիում</i>	-/-	2.0
<i>Սուլֆատիոն</i>	-/-	100.0
<i>Քլորիոն</i>	-/-	300.0

* М. Л.Кашинцев, Б.С. Степаненко, С. Н. Анисова Обобщенный перечень предельно допустимых концентраций и ориентировочно-безопасных уровней воздействия вредных веществ для воды рыбохозяйственных водоемов. Москва 1990г.

«Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն»
ՊՈԱԿ
Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Չարենցի 46

Գայք էջ՝ armmonitoring.am
Էլ. փոստ՝ hmc@env.am

Տեղեկատվական վերլուծության բաժին
Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Կառավարական տուն 3

Էլ. փոստ՝ monitoring-info@mail.ru
Հեռախոս՝ [\(011\) 810-084](tel:+37410810084)

